Fontargoth

fanzine

UMBRA

№11 2010

My Forgotten God

EXANIMO

Oratorio

Anima Legit

TERRA MORTUS

Sarcasm

Industrial breakcore y Cinema:

HECATE

EBMadness 2

Halloween Horror Night в Києві

Kiev Dark Promotion fest

Nocturnal Goddess

ФОНТАРД FANZINE

ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕНОРМАТИВНА ЛЕКСИКА

NO GODS DIY c.l.a.b NO MASTERS

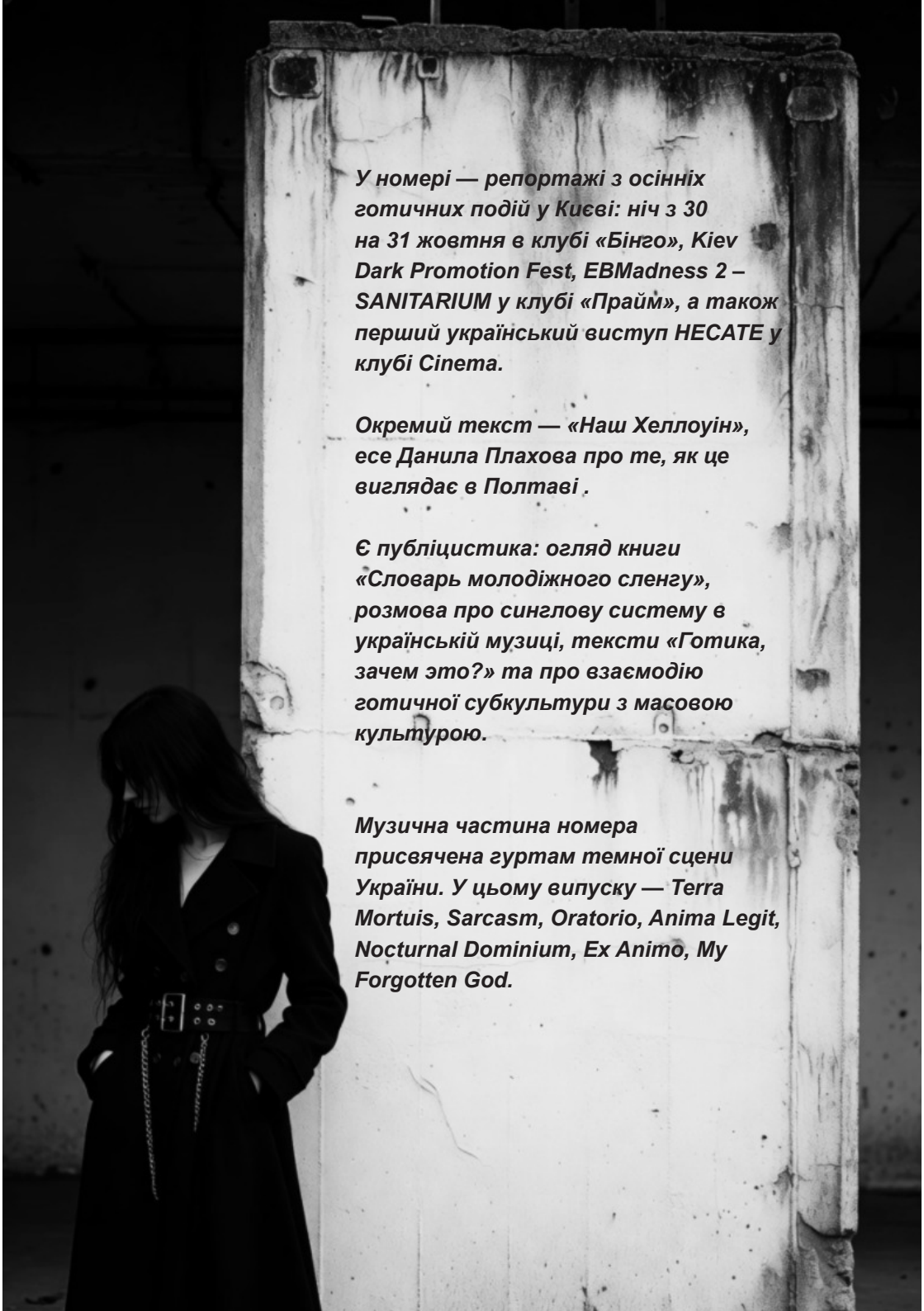

У номері — репортажі з осінніх готичних подій у Києві: ніч з 30 на 31 жовтня в клубі «Бінго», Kiev Dark Promotion Fest, EBMadness 2 – SANITARIUM у клубі «Прайм», а також перший український виступ HECATE у клубі Cinema.

Окремий текст — «Наш Хеллоуін», есе Данила Плахова про те, як це виглядає в Полтаві .

Є публіцистика: огляд книги «Словарь молодіжного сленгу», розмова про синглову систему в українській музиці, тексти «Готика, зачем это?» та про взаємодію готичної субкультури з масовою культурою.

Музична частина номера присвячена гуртам темної сцени України. У цьому випуску — Terra Mortuis, Sarcasm, Oratorio, Anima Legit, Nocturnal Dominium, Ex Animo, My Forgotten God.

У ніч з 30 на 31 жовтня в київському клубі «Бінго» гучно відсвяткували День усіх святих, коли уся нечисть злітається на грішну землю, щоб трохи полякати обивателів. Святкування західного свята Хеллоуїн, як і минулого року, забезпечило креативне агентство «Never-never land» та лейбл «ІншаМузика», яке підібрало для цієї ночі цілком відмінних виконавців у різних жанрах «важкої» та непопсової музики.

На розігріві публіку чекав DJ-сет із реміксами на різні, часто зовсім неготичні та загальнопопулярні композиції 80-90-х: Kim Wilde – «Cambodia», Madonna – «Frozen», різноманітне диско 80-х та ін. Потім захід відкрили колоритні MC – хлопець в образі арлекіна та дівчинка з іграшковим ведмедем (MC Lizard & MC Alice). Організатори вирішили розпочати «живу» частину дійства з незвичного для вуха українського слухача жанру «dark cabaret». Музику у цьому стилі, запозиченому частково з Веймарської Німеччини 20-х років, а частково – із жанру post punk 80-х, зіграли кияни «The Kubrick cats». Гурт виглядав відповідно, стьобно-вінтажно: шляпки, костюми за модою початку століття, «готичні» клавішниця та акордеоністка, у музиці – суміш блюзових та рокових рифів. Загальну картину доповнював стьоб, який звучав у текстах: про алергію на дівчат, лесбійок-вампірів (кавер на інший гротеск – німецького гурту «Scary bitches»), мелодії з «X-Files» на акордеоні. Текст про неприязнь до жіночої статі супроводжувався виходом на сцену представниць згаданої статі, які іронічно проілюстрували композицію.

Цілковитим контрастом до гротескних киян виглядав гурт «Ungrace» із

Запоріжжя. Команда виконала потужний метал-кор із скримінгом, який примусив зал стрибати протягом усього несамовитого сету. Гурт грав із записаними клавішними партіями на фоні, які ледве проривалися крізь гуркотіння гітар. Наприкінці сету фанати металу отримали в дарунок декілька дисків гурту, які хлопці жбурляли просто в натовп.

ПублікаПісля «екстремальних металістів» на сцену вийшов київський гурт «Stoned Jesus» (stoner doom/retro-hard/psychedelic rock). Команда відіграла більшою мірою повільні композиції, виконувані гітаристом, він же вокаліст, і басистом. Помітною була стилізація іміджу виконавців «під 80-ті», а саме під імідж Оззі Осборна та «Black sabbath». Загалом увесь сет можна охарактеризувати як «культпросвет» молоді, що зібралася, половина з якої народилася років через 25 після заснування «Black sabbath». Виконувалися пісня з рифами, запозиченими у гранджового гурту «Mudhoney», і кавер на «Joy division». Інколи для різноманіття гурт розбавляв повільну гру на низько налаштованих гітарах танцювальними вставочками, витриманими у тій же «old school» стилістиці. Іронічним доповнення звучало спілкування вокаліста з публікою англійською у перервах між піснями.

Після такої «подорожі у 80-ті» естафету перейняли агресивні рокери «MЭRVA» (alternative rock/folk rock/gothic, Рівне). Хлопці виконали альтернативний рок з пронизливим вокалом, що переходив у крик. Зал відразу впав у буйне шаленство, як тільки пролунав приспів першої пісні, яка оповідала про те, що заради коханої дівчини варто купити гранату та вбити всіх, хто спробує кохану переманити. Були присутні у гітарному гуркотінні і

записані вставки «народних» інструментів на зразок дримби, які були, однак, мало помітні у хвилі металічного саунду.

М еталістів з фолковим ухилом змінили «DOLLHEADS» (Київ). Гурт виконує досить своєрідну музику: тріп-хоп, ракга-джангл і драм-н-бейс на «живих» інструментах. Команда показала, що в Україні існують і такі, експериментальні жанри, в яких досі ніхто не грав. Цікавим нюансом є те, що гурт, який раніше називався «Некрополіс», фактично може вважатися першою готичною групою України, а на ударних там грає Прозоров – вокаліст «Тол». Публіка сприйняла «DOLLHEADS» дуже тепло, хоча музиканти й не намагалися «качати» зал важкими гітарними рифами: акцент робився на підривних ударних, своєрідному звучанні гітар з примочками та безперервному речитативі вокаліста.

Незвично на фоні «металічного» ухилу вечора виглядали й гості з Москви «PUPPET LANE» (gothic rock). Відразу впав у око імідж гурту – всі учасники були одягнені у медичні костюми (досить шаблонно для цього стилю, але симпатично). Музика була досить легкою для сприйняття після металічного шаленства, відчувалися впливи гранджових груп.

Готик-рокерів змінили на сцені гості з Кременчуга – «Pins» (alternative rock/ metal). Гурт відзначається своєрідним мелодійним звучанням гітар, що переходить у шалений металічний шторм. Загалом за саундом гурт нагадує західні нью-метал гурти. Звучали тексти російською та українською. Окрім суцільного металевого «м'яса», було виконана і досить мелодійні балади. DOLLHEADS

Загалом склалося враження, що організатори вирішили догодити

майже всім смакам «непопсової» публіки. Перевершили «Хеллоуїн-2010» за «збірністю солянки» лише деякі літні готичні сейшени в тому ж таки Бінго, де після сайкобіллі й альтернативи грав digital hardcore.

В перервах між музичними виступами публіку розважали різноманітні шоу: готичне весілля зі справжніми молодятами, свідками та одяганням кілець, конкурс на найбільший гарбуз і найкращий костюм у жанрі «horror», показ готичних мод та фаєр-шоу.

Нарешті, «електронну» музичну частину ночі відкрили одесити «MIND:|:SHREDDER» (aggro industrial). Гурт добре відомий київській готичній тусовці, і не дивно, що він зібрав найбільше публіки на танцмайданчику. Слухачі впали у повне шаленство, доки звучали перевірені хіти гурту, пара нових тем та інструменталка, під час якої на сцені виступили спокусливі танцівниці. Декілька пісень супроводжувалися танцями піджейок у спеціальній клітці обабіч сцени. Завершили свій сет одягнені у костюми з краватками електро-рокери кавером на диско-хіт «Dead or Alive» – «You Spin Me Round».

Далі настав час електронного звучання з готичним присмаком. На головній сцені виступили кияни «TACITURNUM» (darkwave) – похмура, але підривна музика з електронними ударними та живою гітарою. Під час виконання пісні «Voodoo» на сцені відбувся цілий перформенс із відриванням лялькам частин тіла. Далі грали «FLESHSTATE» (EBM, Київ) із запальним танцювальним саундом та «INXERA SYNDROME» (industrial/dark electro/martial, Одесса) – молода команда, що вперше «засвітилася» на «Energy open air» влітку і грає танцювальну електроніку з важкими гітарними рифами. Далі естафету

перейняли діджеї, й решту ночі публіка танцювала під сети DJ Shae, DJ Leennie, DJ HoloGhost та DJ Snake.

Для тих, хто втомлювався від стрибання під сценою, протягом ночі був відкритий чіл-аут, де повільну та медитативну музику ставили: київський дует Absurd Inspiration (сет був присвячений пам'яті J.Balance та DMT), проекти Wax Souls (dark ambient/experimental, Вінниця) та Willy Stamati (postindustrial/noise/experimental, Донецьк), а також діджеї: DJ Verlein, DJ Hex Termit, DJ ArNENT і DJ Displacer. THE KUBRICK CATSПоруч, у барі, відвідувачі мали змогу подивитися різноманітне треш-відео з ухилом то в жахи, то в еротику, яке демонструвалося на екранах. У холі тим часом торгували різноманітним готично-неформальським начинням: одягом для неформалів марки Punk Rave, одягом та аксесуарами від магазинів Latex CuLT і Anarchy, прикрасами ручного виготовлення від Kia Goth та Ellen Rococo, виробами творчої групи «Єдинорог» (балахонами, ланцюгами ручної ковки та ін.).

Тут-таки, біля розкладок одягу та фотофону, до якого немовби магнітом тягнуло гостей, протягом ночі працювала tattoo-studio «Lucky Ink», де відвідувачі могли зробити за спеціальними цінами пірсинг, постійні й тимчасові татуювання. Крім того, тату можна було виграти в одному з конкурсів.

Нарешті, в холі була розміщена й ціла «darkside»-фотовиставка: свої роботи представили DarkStalker (Київ) та Dreamlyn (Дніпропетровськ).

Загалом усі поціновувачі «альтернативного» Дня всіх святих отримали своє: шалені танці під метал на головній сцені, медитацію під транс і ембієнт в чіл-ауті, гарний настрій та спілкування – повсюди.

22 жовтня в київському клубі «Sullivan Room» відбулося свято для всіх поціновувачів холодної романтики та готики під назвою «Kiev-dark-promotion Fest». Організаторами вечірки стало агенство «Kiev-dark-promotion». Варто звернути увагу на вдалий вибір місця проведення – камерний, але комфортабельний клуб ідеально підходить для подібного формату заходів. Вечірка стала своєрідним подарунком для тих, хто втомився від андерграундних і тісних місць типу «Прайму» на Подолі, у якому два роки тому також виступали «Otto dix». Звук та світло, а також відеосупровід на вечірці лишили приємне враження, так само як і підбір гуртів.

Першим із «живих» проектів виступив київський гурт «Vanilin», цього разу в особі одного вокаліста – Юліана Блісса. Юліан експресивно подавав свої пісні у стилі «synthpop», поступово роздягався у процесі виконання та повсякчасно спускався зі сцени в зал, намагаючись тримати безпосередній контакт з публікою. Загалом манера поведінки вокаліста нагадувала Майкла Хатчінса з «INXS» та Дейва Гехена. Був виконаний кавер на «Personal Jesus» Депешів та декілька пісень, що запам'яталися з часу постійної участі «Vanilin» у заходах «KDP».

Пристрасний Юліан поступився місцем «KALTHERZIG» , гостям з Білорусі, що називають свій жанр «synth goth». Гурт

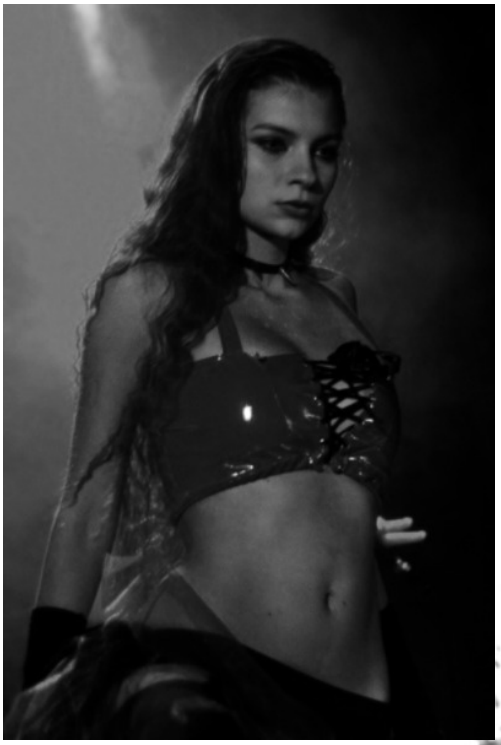

– дівчина та хлопець, що співають чудові вокальні партії під електронну фонограму. Віддалено музика нагадала «Blutengel» та подібні електронно-готичні проекти. Окрім англомовних текстів, була виконана і одна пісня білоруською. Прозвучав також цікавий клавішний кавер на хіт «Funeral of the heart» гурту HIM. Загальне враження – красива та проникліва музика, яка налаштовує на меланхолійний лад.

Наступними, після виступу фаєр-шоу за участю чарівної дівчини, на сцену вийшли епатажні кияни – гурт «ANGEL:CRY» . Вступ був дещо іронічним, з Angel:Cгупародіюванням готичного стилю, а потім «агресивні попсовики», як гурт сам себе називає, дали жару: дівчата-піджейки витягнули на сцену вокаліста й почали шмагати його нагайками. Далі увесь сет цього гурту пронісся у танцювальному темпі: трансові запальні ритми, гуркотіння гітари, критично-циничні тексти. Прозвучав наостанок і кавер на «Rammstein» – «America», під час виконання якого танцівниці вже традиційно розірвали банер з написом «Democracy». Далі публіку потішили Freak-erotic-show «Cabaret maniacs», постійні резиденти безлічі готичних вечірок, передусім у київському «Бінго». Дівчата розіграли сценку на тему спокуси алкоголем, тютюном та розпустою.

Після цього на сцену вийшли «Taciturnum» (dark wave, Київ). Жорсткі ритми, похмурі клавішні мелодії, гітарні рифи на дисторшні – такі враження лишилися після виступу. Окрім авторського матеріалу, був виконаний кавер на «Агату Кристи» – «Секрет». Нарешті, після виступу готичних киян на сцену вийшли хедлайнери заходу – гурт «Otto dix» (dark wave, Санкт-Петербург). Гурт довго та ретельно налаштовував апаратуру і видав

якісний та вражаючий саунд, складовими якого є електроскрипка, пропущена через примочки, важкий біт, клавішні мелодії та чудовий вокал Michael Draw. Виконували пітерці новий матеріал та перевірені часом хіти.

Вокаліст, цього разу з іміджем, що віддалено нагадував джей-рокерів (довге волосся та латекс), доповнював пісні механічними рухами та відчуженим поглядом. Загалом виступ «Otto dix» нагадував ретельно продуману театральну сцену, де місце лишалося і для музичної імпровізації. Додавало шарму й саме приміщення, набагато пристосованіше для такого «спектаклю», аніж київський «Прайм». Доповнювали загальну картину промені лазерів, дещо незвичні для виступів цього гурту. Публіка тим часом вистрибувала під сценою, радіючи спогляданню легенди російської готичної сцени.Freak-erotic-show «Cabaret maniacs»

Після виступу «Otto dix» настав час енергійніших мелодій та запальних ритмів. Естафета була передана харківському виконавцю the_maaaigs (postindustrial), постійному гостю подібних тематичних вечірок (останній раз музикант розважав київську публіку на «EBMadness 2 – SANITARIUM» в рамках туру «Shyzzo.com»). Потім виступив харківський гурт «Mortal invasion» (electro/EBM), що вперше з'явився на київський сцені на іншому заході KDP – «Winter Electro-Industrial Festival». Хлопці презентували матеріал з нового альбому «Hopeless» у жанрі Dark electro та Rhythmic Noise. Танці підтримали чарівні дівчата – «чорно-білий» Pj дует Intueri. «Діджейська» програма була скорочена, оскільки близько 4 ранку адміністрація клубу завершила захід.

EBMadness 2 – SANITARIUM

Минулого сезону київська електронна сцена знову підтвердила свою здатність пропонувати публіці не лише музичні вечірки, а комплексні культурні події, де поєднуються музичні стилі, субкультурні коди та перформативні чинники. Однією з таких подій стала EBMadness 2 – SANITARIUM, вечірка, що відбулася у клубі «Прайм» на Подолі і яка, незважаючи на назву, була не просто черговою вечіркою з жорсткими ритмами, а певним маркером часу для української електронної спільноти осені 2010 року.

За організацію відповідав київський промо-колектив Postindustrial — група, що вже давно працює з промоцією важких електронних жанрів в Україні, поєднуючи EBM, electro-industrial, breakbeat і експериментальні електронні впливи. Попри те, що подія мала клубний формат, її структура й учасники випереджали просту ніч танців: це був експериментальний музичний проєкт, де живі виступи, DJ-сети й аудиторна взаємодія формували унікальну атмосферу.

Головною музичною віссю вечора стала угорська формація Shyzzo.com. Для української публіки гурт був відносно новим ім'ям, але їхня музика вже встигла привернути увагу на літньому фестивалі Energy Open Air, де Shyzzo.com виконували сет на головній сцені в ранкові години. Той виступ, хоч і був оцінений позитивно, відбувався в умовах фестивальної метушні, де багато хто не встиг повністю зануритися в атмосферу. В «Праймі» ж гурт отримав можливість повністю розкрити свій музичний почерк у камерній клубній обстановці.

Shyzzo.com підійшли до виступу з позиції електронного живого виконання, поєднуючи елементи мінімалістичного синтезу, breakbeat-ритмів та східних мелодичних вставок. Звучання гурту важко віднести до якоїсь однієї категорії: це не типовий electro-industrial з домінантними агресивними ритмами і не просто dance-set зі стандартними треками. Їхня музика нагадувала гібридну електроніку, де драматичні побудови й імпровізаційні переходи створювали відчуття живого руху, а не суворо запрограмованого сету.

Перед виступом Shyzzo.com на сцені зіграв київський проект Sound Wave Pressure — молодий, але амбітний колектив, що вже демонстрував себе в локальних андеграундних кругах. Їхній набір композицій базувався на поєднанні важких бітових

структур та ембієнтних, просторових мелодій — поєднання, яке чудово підтримувало настрій заходу і підводило публіку до основної частини вечора.

Формат EBMadness 2 передбачав також DJ-сети, де звучали треки, що виходили за межі суто IDM чи EBM. В сетах звучали і Pet Shop Boys, і Scooter, і Covenant — поєднання, яке на перший погляд виглядає широким жанровим спектром, але яке водночас працювало на створення різноманітного музичного полотна вечора. Це був не стільки клубний мейнстрим, скільки еклектична мандрівка крізь різні пластові впливи електронної музичної культури.

Окремий момент вартий уваги — виступ Climax Control, сайд-проект музикантів з Горлівки, відомих за участю в гурті Dirty Bird 13. У їхньому короткому сеті відчувався вплив індустріальних ритмів і darkwave-естетики, що надало вечерці додаткового жанрового контексту. Їхній виступ став містком між локальною українською електронною сценою й міжнародними трендами, представленими Shyzzo.com.

Публіка, що зібралася у «Праймі», була різноманітною: від прихильників класичних електронних жанрів до молодої аудиторії, що стежить за андеграундними трендами в електронній музиці. Сам формат вечірки дозволяв кожному знайти щось своє: хтось реагував на гру DJів, інші віддавали перевагу живим виступам, треті ж занурювалися в атмосферу штучних шумів і абстрактних синтезаторних пасажів.

SCHYZZO.COM

Організатори EBMadness 2 — промо-група Postindustrial — свідомо відійшли від ідеї простого танцювального івенту. Вони запропонували концептуальну подію, де музика слугує не лише бекґраундом для танців, а стає предметом слухання, переживання і рефлексії. Такий підхід нечасто зустрічався в українських клубних вечірках того часу, де часто домінували перевірені формати і жанрові стереотипи.

Після завершення виступів основних артистів вечір продовжили DJ-сетами: DJ Vamp, DJ HoloGhost, the_maaaigs (підтримка туру Shyzzo.com), DJ Snake, DJ Gargarroth та DJ Collapse працювали над тим, щоб музичний потік не переривався до пізньої ночі. Ці сет-набори були різними за стилем і настроєм, але всі вони підтримували атмосферу електронного хаосу, яка, власне, і була ключовою для EBMadness 2.

Підбиваючи підсумки, можна сказати, що EBMadness 2 – SANITARIUM була важливою подією для київської електронної сцени 2010 року. Вона показала, що в Україні існує аудиторія, готова сприймати електронну музику не лише як фон для танців, а як музичний контекст, що включає художній експеримент і культурну виразність. Подія також продемонструвала, що локальні промоутери здатні створювати проєкти, які, хоч і залишаються камерними, але стають знаковими для сцени й пам'ятаються набагато довше, ніж типовий вечір у клубі.

6 жовтня 2010 року Київ прийняв подію, яка чітко вписується в хроніку локальної індустріально-електронної сцени кінця 2000-х. У клубі Cinema вперше в Україні виступила HECATE — проєкт Рейчел Козак, однієї з ключових фігур жорсткої електроніки останніх п'ятнадцяти років. Концерт відбувся в межах туру Європою та країнами СНД і став логічним продовженням серії київських вечірок, орієнтованих на ламані ритми, noise та індустріальний саунд.

На той момент Київ уже мав сформовану, хоч і фрагментовану, аудиторію breakcore, IDM та ритмічного noise. Подібні події не були масовими, але стабільно збирали своє коло — людей, для яких електронна музика залишалася не фоном, а формою радикального звукового висловлювання. Саме в цей контекст і вписався приїзд HECATE.

Проєкт HECATE добре відомий слухачам, які стежать за екстремальною електронною сценою з середини 1990-х. Рейчел Козак почала активну діяльність ще у США, а згодом пов'язала себе з європейською сценою, зокрема з Берліном. Вона відома не лише як продюсерка, а і як одна з рушійних сил лейблу Zhark International, що впродовж років видавав релізи на перетині breakcore, darkcore, industrial та експериментальної електроніки.

У 2010 році HECATE сприймається не як «екзотичний гість», а як усталений артист із великим бек-каталогом і чіткою естетичною позицією. Її музика не тяжіє до танцювальної електроніки у звичному розумінні: це щільні, агресивні структури, ламані ритми, індустріальні шуми та темна атмосфера, яка радше тисне, ніж розважає. Саме за це її і цінують.

Клуб Cinema на той момент уже був знайомою локацією для альтернативних електронних подій. Простір дозволяв працювати з гучним, фізично відчутним звуком, що для подібної музики принципово важливо. Захід був заявлений як вечірка з лайв-виступами та сетами, без чіткого поділу на «хедлайнера» і «розігрів» у класичному клубному сенсі.

Початок заходу був заявлений на вечір, і формат передбачав поступове

нарощування жорсткості звуку — від IDM і ритмічного noise до повноцінного breakcore та darkcore.

Окрім HECATE, у програмі були представлені артисти з різних міст і сцен, що відображало строкатість локального електронного андерґраунду:

- HECATE (Німеччина, Берлін) — industrial breakcore / darkside, live.
- Edikt (Росія, Казань) — hard-IDM, darkstep.
- 2525 (Київ) — noise.
- Olegolize Live (Junglinsky & Crusty One Two / cunt gang ent, Київ) — breakcore.
- Sound Wave Pressure (Київ) — IDM / neoclassic / rhythmic noise.
- I Wannabe & Cryogen Heart (Hardware Live, Київ) — dubstep / techno / IDM.
- jAmpEr (Київ) — hardcore / darkcore.

Такий лайн-ап показував не стільки «зірковість» події, скільки спробу зібрати різні піджанри жорсткої електроніки в одному просторі — від експериментального noise до більш ритмічно орієнтованих форм.

Виступ HECATE був заявлений як live-сет, що для цього проєкту принципово. На відміну від діджейського формату, лайв-виступ передбачає роботу з матеріалом у реальному часі, маніпуляцію структурами та шумовими шарами без фіксованого сценарію. Це не «відтворення альбомних треків», а процес, який кожного разу звучить інакше.

За наявними свідченнями та

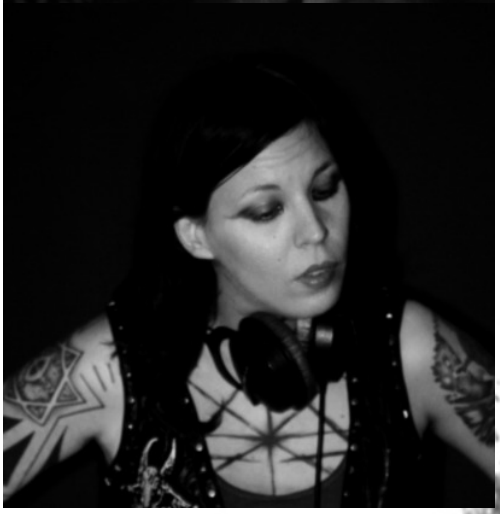

загальним форматом туру, сет HECATE будувався навколо жорстких ламаних ритмів, індустріальних текстур і темної, майже клаустрофобної атмосфери. Подібна музика не передбачає масового відриву на танцполі — радше це досвід занурення, фізичного відчуття звуку і напруги.

Приїзд HECATE до Києва у 2010 році важливий не лише як окремий концерт, а як маркер того, що локальна сцена залишається включеною у ширший європейський контекст. Це не був мейнстрим-івент і не намагався ним бути. Подія існувала в межах андерґраунду — без великої медійної підтримки, без глянцевих рецензій і без претензій на масовість.

Водночас сам факт такого концерту свідчить: Київ на той момент був точкою, куди має сенс заїжджати артистам радикальної електронної сцени. Для частини аудиторії це була перша можливість побачити HECATE наживо, а для локальних артистів — можливість виступити в одному вечорі з іменем, добре відомим за межами країни.

Про цю подію не залишилося великої кількості публічних рецензій чи фоторепортажів — і це теж характерно для сцени того часу. Інформація збереглася переважно у вигляді афіш, анонсів і приватних згадок. Проте саме такі вечори й формують реальну історію андерґраунду: не через масштаб, а через послідовність і присутність.

Наш Хеллоуін

Ми з Кам'янки піднімаємось під Інститутську гору. Ліхтарі залишаються знизу. Далі — темно. Світло не беремо, бо воно тут тільки заважає. Перші хвилини нічого не видно, йдеш майже наосліп. Потім очі звикають. Не зразу, не різко — просто починаєш помічати різницю між чорним і ще чорнішим. Листя мокре. Черевики ковзають, тому ногу ставиш обережно, носком пробуєш землю перед кроком. Під листям — коріння, каміння, ями. Раз оступився — вже холод у штанині. Десь гілка ляскає по куртці, сухо, несподівано. Іншу доводиться відсувати рукою, і пальці одразу вологі. За спиною шумить Полтава — машини, далекі голоси, глухий гул доріг. Він не зникає, просто стає фоном, як постійний низький звук. Чим глибше заходиш, тим чіткіше відчуваєш різницю: місто шумить рівно, а ліс живе уривками. Десь шелестить листя, десь хрумтить гілка, десь раптом стає тихо так, що чуєш власне дихання. Повітря вологе, холодне, з запахом мокрої землі й гниючого листя. Тут не відпочивають і не милуються — тут просто йдуть, бо це коротший і правильніший шлях, ніж асфальт. Повітря важке, сире. Дихаєш глибше, ніж удень. Коли зупиняєшся — чутно, як серце трохи гупає у вухах. Звідкись тягне димом — значить багаття недалеко, але поки що його не видно. Портвейн холодний, пляшка слизька. Передаємо обережно, щоб не впустити. П'єш ковток — стає тепліше в горлі, але руки все одно мерзнуть. Пуговиця йде поруч, короткими кроками, впевнено. Вона бачить краще, ніж здається. Коли попереду яма або коріння, просто торкає за лікоть і зупиняє. Без слів. До Стіни виходимо несподівано. Темрява тут трохи відступає — не через світло, а через рівну поверхню. Роботи Маки видно боковим зором: великі плями, чіткі контури. Metallica, Napalm Death, Slayer. Серйозно. Біля Стіни люди, чути голоси, сміх, хтось грюкає пляшкою, але ми не затримуємось. Далі — Каліфорнія. Вогонь видно ще до того, як його видно: спочатку тепло на обличчі, потім запах диму. Бревна складені квадратом, у центрі багаття. Людей багато — хтось стоїть, хтось сидить, хтось уже п'яний. Тут світліше, але це не наше. Ми звертаємо вбік, глибше в ліс. Знову темно. Тут стежка гірша, земля м'яка, ноги провалюються в листя. Свої вже там. Багаття менше, але живе. Сідаємо ближче, гріємо руки. Одяг пахне сирістю і димом. Нас помічають не зразу, а коли помічають — хтось свистить, хтось кричить з матом, хтось сміється. Одразу простягають пляшку, підсовують місце ближче до вогню, хтось жартує, що ми пропали. Тут шумніше, але це свій шум: сміх, перебивання, дурні фрази, які зрозумілі тільки тут. Вогонь тріщить, іскри летять, хтось підкидає дрова, хтось уже розказує історію з середини, ніби нас не було всього хвилину. Сіли — значить прийшли. Ось так у Полтаві проходить Хеллоуін. Паті й концерти — заєбісь, але це інше. А це — ліс, багаття і свої. Так у нас склалося, і так уже років з десять.

Данило Плахов

Молодіжний сленґ — це своєрідна зона росту будь-якої мови. Він змінюється так швидко, що ми навіть не помічаємо цього. Він проходить нашим життям, торкаючись наших язиків, та навряд чи ми на те надто зважаємо. Сленґ просочується в літературу, а часом і в літературну мову. Але то лише його фотографічні знімки — живий і справжній він тільки в усному мовленні.

Отакий фотографічний знімок представило видавництво «Фоліо»: «Словник сучасного українського сленґу». Фотографія зроблена Тетяною Кондратюк досить якісно, хоч і не всюди чітко.

В передмові цей словник лагідно називають «первінцем». Справді, «Фоліо» ще такого не видавало. І взагалі словників сленґу в Україні не так уже й багато.

Коли глянути на обкладинку, де зображено розлючену дівчину, яка, схоже, сперечається із вказівним пальцем на передньому плані, може видатися, що сленґ — це лайка. Але це не так, каже нам передмова, в якій ви, озброївшись про всяк випадок кількома словниками слів іншомовного походження (для кращого розуміння тексту), можете познайомитися з «арго», «жаргоном», «сленґом» та їх місцем в усному й писемному мовленні, використання сленґу сучасниками і багато чого іншого.

Але, звісно, найцікавіше — то власне сам словниковий склад, «тіло» словника.

Сленґовий врожай збирали здебільшого в творах сучасників та серед ланів інтернету. Якщо ви часто тусуєтесь на українських форумах і вживаєте сленґ, то можливо, знайдете й свої зацитовані пости чи твори.

Своїх письменників (тобто тих, що друкуються в «Фоліо») словничок ненав'язливо рекламує: Кажан — Сергій Жадан, Пако — Юрій Покальчук, Забуня — Оксана Забужко.

Прочитавши словник, можна помітити не лише безцензурність нашої молодіжної мови, а ще й її дотепність, почуття гумору. Наприклад шпроти називають «дохлими дельфінами», радіо «дідовим телевізором».

На фотографії молодіжного сленґу у версії Тетяною Кондратюк багато «кадрів» було «відзнято» серед наркоманського антуражу. Кількість його чимала і, як на мене, не зовсім виправдана. Судіть самі: баян, агрегат, амф, амфіки, анашка, апаратура, аптека, аптекар, атама, балабаха, барига, баригувати, безпонтовка, бовтушка, бодяга, бомба, бодяжити, вариво, варка, вгашений, вжалитися, вставлений, ганджа, гашиш, гера, гон, датура, двигло, демік, демян, дерибан, джеф, джойнт, диміти, ділок, діма, дознутись, долина, доріжка, драс, драп, дубас, закиданий, зрада, кайф, кислота, ковбаса, код, кока, кокос, колеса, колотись, компот, кора, коса, костиль, косяк, коцати, крек, кубик, кукіс, кульок, кумарити, курнути, ломка, лсд, мазатися, мазур, мазя, мак, мар'іванна, марка, марфа, мацанка, машина, молоко, мулька, мутити, надерибанити, накоцатися, накур, напаснути, нар, нарік, нарк, норколига, наркот, наркота, наркоша, наркуша, обдвиганий, обдовбаний, обкиданий, обковбашений, обкурка, обкурений, обсаджений, одиниця, передоз, переумаритися, персоналка, перти, план, планокр, пластилін, платформа, погребти, присісти, промокашка, пятка, розкумарений, розкумарка, сезон, сіно, солома, стакан, таблетка, точка, трава, трин-трава, тріп, убитися, уколотися, укроп, фамфурик, хапати, хариво, хімка, хтс, чек, чистяк, чорна, шала, ширево, ширка, ширятися, шишечка, шишка, шмаль.

Сленгові свідчення проалкоголеності молоді більш виправдані, але від кількості зафіксованих слів теж не надто додається радості (алік, алкогон, алконавт, баклажан, бербель, бирляти, бібліотека, біла, бодун, бурячиха, бухати, вдушити, драбадан, дядько сем, жлуктати, забухати, зося, казьонка, кисляк, кілограм, конина, конячина, кріпляк, лигар, літрбол, літрович, маляса, мертвий, набратися, набухатися, наглюкатися, нажлуктатися, назюзюкатися, накирятися, наклюкатися, налимонитись, нахрюкатись, піддати, по бухляні, портвішок, п'ять крапель, пятдесяшка, рюмаха, самограй, сем, синій, синячити, смага, смур, снаряд, сотка, спиртометр, стакановець, сухар, сушняк, торпеда, фляга, чорнило, шмурдяк).

До словника потрапив чималий відсоток студентського та комп'ютерного сленґу, також не дивно, що дуже багато висловів стосується статевого життя, одних повій як тільки не називають!..

На диво небагато так званого блатного сленґу. Це досить сильно різнить українську молодіжну мову від російської.

Деякі сленґові вирази є доволі громіздкі й незручні в користуванні. Наприклад, де можна почути «щоб мене перефарбували в зелений колір» як вираження здивування? Тому найпопулярніші — це скорочення: монік, миша, тєлік, вєлік і т.д.

Сленґ в українській мові дуже багатий, і словник це підтверджує. В ньому ми можемо побачити як і позитивні сторони життя молоді, так і її проблеми. Найпростіше дослідити молодіжне життя-буття саме через сленґ, адже, за одним з постулатів сучасної філософії, мова — то є дім буття. Тетяною Кондратюк зробила непогане дослідження. Залишилося тільки з'ясувати, яка практична цінність виконаної роботи?

Марися Рудська

СИНГЛОВА СИСТЕМА в українській музиці, - чому ні?

Слова «сингл» немає в українській мові. Цей шоубізнесовий універсалізм ще зовсім недавно був такий далекий від вітчизняних реалій, що наша мова довго не могла його засвоїти: одні вперто казали «сінґл», інші «синґль», треті на польський кшталт – «синґель». А головне – ніхто не розумів, що ж воно таке. «Single» в перекладі значить «окремий», «поодинокий», тому цим словом спершу називали без розбору будь-яку пісню, що існує окремо від «альбомів» (у совковій меломанській термінології – «концертів») певної групи або виконавця. Друге розумне слово, яке вивчили спочатку наші музиканти й телерадіомовники, а потім і слухо-глядачі – «макси-сингл».

і слова застосовувались у нас до касет з декількома піснями, до тих халтурних напівпіратських (де там олл райтс резервд!) підвального виробництва касет, які час від часу урізноманітнювали печальний асортимент розкладок української музики. «Будинок зі скла» групи «Океан Ельзи». «Купила мама коника» дніпропетровських клоунів «Шао-Бао». «Любов(ь)» «ВВ». «Танець Душ» Юлі Лорд. Можна згадати з десяток, а ще раніше таким захоплювались маловідомі галицькі естети – «Луні Пелен», «Опальний принц», «Клуб шанувальників чаю» тощо, чиї більш ніж скромних тиражів «сингли», випущені місцевими так званими Студіями Звукозапису, потрапляли переважно в приватні колекції друзів.

Що це було? Касети, рідше – компакт-диски, що не дотягували хронометражем до звиклого «альбомного» формату – 45 і більше хвилин, 8 і більше пісень. Макси-сингл відрізнявся від просто-синглу наявністю реміксів, часто склепаних безпосередньо перед записом спеціально для заповнення порожнього місця на плівці. Очевидно, передбачалось, що коли вже піпл не захаває саму пісню, то танцювальний ремікс піде йому неодмінно.

Навіщо це робилось? Як правило, не від хорошого життя: музиканти просто фізично не мали матеріалу на повний альбом, а релізнутись, датися чути Всесвіту, потрапити на радіо не терпілось. Крім того, вітчизняні виконавці практикували щедрі обіцянки скорих релізів, а що вся ця тусовка дуже тісна, то їм ці обіцянки часто пригадували. Наприклад, Катя Чілі, наш колись відомий вундеркінд-фольклорист від естради, погоріла і пропала, так багато років обіцяючи альбом «Русалки ін да хаус», що одна ця назва викликала сміх. Випустила б сингл – мала б чим заткнути сміхачам рота.

Для кого це робилось? Переважно для радіо, по яких і поширювався продукт. У продаж потрапляли невеликі кількості, відразу ж і зникаючи в хижих пащах меломанів. А часом і взагалі не потрапляли, зате дискографія-то все одно – поповнювалась.

Тепер, як то в пісні співалось, усе інакше. Вітчизняному чорному аудіоринку боляче наступили на хвіст, у багатьох квартирах зникли касетні магнітофони, нема вже «Території А» з її мільйоннорукою аудиторією, де можна було і кліп зняти, і пісеньку до збірки втиснути, й себе показати, й похвалитись новим «релізом» (слово-то яке!). Але

описана вище практика не зникла. Нещодавно, приміром, нетримання творчого продукту в наших некоронованих монархів – Вакарчука і Ко. – проявилося синглом «Холодно»; не дотягнули хлопці до альбому, на якому сингловий вміст ніби також наявний. Дві пісні, три треки... Компакт за кілька баксів, - хм, задумається український обиватель, якщо він не закохана в Славка Вакарчука дівчинка.

І що найсмішніше: з поняттям «сингл» це все не має нічого спільного.

Як воно в Них

Всі ми знаємо: Захід хижий, буржуазний, шанує лише Золотого Тельця. Хоч який ти талановитий музикант, а мусиш сидіти й чекати, поки хтось за тебе заплатить гроші. Якщо не маєш чим заплатити сам. «Розкрутка», «ротація», «рейтинг», «чарт», «блокбастер», «чартбрейкер», навіть «хіт» – нам уже відома їхня людожерська говірка. Як можна здогадатися, сингл – ще одна темна сила на службі в диявольського жовтого металу.

ипустимо, ви – молодий, обдарований, яскравий, неповторний, живете в Америці (Британії, Німеччині, будь-якій іншій розвинутій країні), співаєте краще за всіх і маєте твердий намір переконати в цьому людство. Підвальні репетиції, виступи в підземних переходах і на неформальних фестивалях вам тут не допоможуть; єдиний розумний шлях веде до рекордингової компанії, яких насправді там незліченна безліч. Вони називаються «лейблами» (label – буквально: «етикетка»), ми вже теж це слово вивчили.

Лейбли славні передусім номенклатурою музикантів, які на них випускались. Тобто, якщо в нас музикант з гордістю говорить: «Я записувався на «НОВА рекордс»!», то там копійчана провінційна студійка пишається, і не безпідставно, що колись випустила пару пісеньок якоїсь нині відомої групи, коли вона ще никалась по підвалах. Припустимо, вам пощастило, і продюсер прослухав ваші демозаписи й погодився, що пісні справді найкращі в світі, так що людство без них не проживе (хоча не сумнівайтесь, він зважить усі комерційні «за» і «проти», безсоромно втрутиться у внутрішню організацію вашого доробку, історія може бути набагато гостросюжетніша, ніж у «Тартаковому» «100%-ному плагіаті»). Тоді вам буде запропонований контракт на випуск сингла. Як у нас би не забули зазначити – дебютного.

(Ось коли, до речі, вам не завадить знання законодавства про авторські права. На радостях ви можете необережно відписати лейблові права не тільки на цей сингл, а на всю свою наявну й ненароджену інтелектуальну власність. У цьому плані, звичайно, українським музикантам простіше: нема особливо чого втрачати, крім своїх кайданів.)

Тут ми, власне, підійшли впритул до самої синглової системи. Її місцями дивна організація зумовлена обставинами виникнення й формування: це було тоді, коли світ був ще юний і слухав лише вінілові платівки. Тому основним для синглів форматом донедавна (а почасти навіть тепер, в епоху CD-MD-DVD) була саме платівка. Вона, як відомо, о двох сторонах; тому сингл складається з A-Side – власне, основної пісні, хіта,

який повинен «діяти» на ринку – й B-Side, другої сторони. На B-Side зазвичай розміщують іншу пісню, яка повинна репрезентувати якісь інакші грані авторського таланту, рідше – ремікс. Музиканти часто навмисно не включають бі-сайди до майбутніх альбомів; це стимулює фанів до купівлі синглів, а ще колись можна потішити їх збіркою «B-Sides and Unreleased», яку вони просто не зможуть не придбати. Ще один пережиток ери платівок – формати 7" і 15". Власне, 15-дюймовий сингл має другу, неофіційну назву «макси-сингла», що прижилася в нас. На 15-дюймову платівку влізає вдвічі більше – це зрозуміло – одначе вона все одно має «провідний» трек і кілька другорядних. Часто B-Sides на 7" і 15" версіях одного синглу відрізняються, або сама синглова пісня представлена на 15" у відмінній, зазвичай подовженій версії: знов-таки, стимулює попит.

Ще в 90-х роках діяла сувора послідовність: спочатку виходить 7" віниловий сингл, потім 15", потім CD, а за ним уже можуть іти (в разі успіху, звісно) аудіокасети, DVD, компакт из бонусами і тому подібні фінтіфлюшки. Тепер усе зазвичай починається з CD, одначе вінілові пережитки – формати 7" і 15" і наявність бі-сайдів – не збираються відмирати.

Отже, ваш сингл випущений – зовсім непомітно для вас, без шампанського й феєрверків, відбувся той самий рясно згадуваний українськими музикантами «реліз»; тепер тираж потрапляє до музичних крамниць, які мають контракт із вашим лейблом. Але завважте: коли ми говоримо «Музична крамниця», уявляється щось на кшталт «Мелодії» у Львові або «Арки» в Києві, такий собі музичний гастроном. В останні кілька років почали, щоправда, в Україні з'являтися контори, подібні до західних Music Shops: на ваше прохання вам тут поставлять і дадуть послухати. Не в колонках по кілька секунд кожної пісні, а в навушниках і стільки, скільки влізе.

Людина, що приходить у західний м'юзик шоп, нічого не повинна просити, хіба запитає «що новенького?» – і їй покажуть відповідні стелажі. Набравши дисків, клієнт зникає в затишній кімнатці, звідки його ніхто не вижене, поки не наслухається й не вибере. Ось головна функція сингла: зацікавити людину в будці, коли вона неуважно перебирає купу нових дисків. Змусити її не лише запам'ятати назву, а купити сам сингл і альбом, який він репрезентує.

Як правило, для новачків випускають «пілотний», пробний тираж; якщо він скоро розійдеться – пісня оголошується «хіт-синглом», і тоді, можливо, йтиметься про альбом. А як же «Прокрутіть цю пісню по радіо»? Нам тяжко уявити розкрутку молодих виконавців без радійних протекцій, платних ефірів і тому подібного. Ні, в умовах вільної конкуренції радіостанції самі прийдуть і попросять, бо вони зацікавлені в поповненні своєї фонотеки чимось моднішим, свіжішим і цікавішим. Як правило, певна кількість синглів таки потрапляє на радіо безпосередньо з лейбла, проте значна частина все-таки реалізується за посередництвом системі м'юзик-шопів. Така вже буржуйська природа.

До речі, кожен хіт-сингл повинен мати відеоверсію. Зйомки фінансує або лейбл, або самі музиканти, хто багатший. І навпаки: пісня, на яку існує (і демонструється по телебаченню) відеокліп, завжди є синглом. Навіть найпопулярніші музиканти не мають у цій сфері права голосу; вони можуть, звісно, з власної ініціативи назнімати кліпів на інші пісні зі

своїх альбомів, але їх ніхто не покаже. Втім, то навряд чи спаде їм на думку.

Виходить, що сингли – своєрідна панщина, яку музиканти відробляють для своїх лейблів. Особливо це стосується вже розкручених і популярних; вони просто-таки мусять зі свіжозаписаного альбому пожертвувати одну пісню для «пілотного» сингла, щоб тримати ринок у тонусі, потім як мінімум одну – для «робочого». Коли популярність альбому визріє і почне спадати, часом випускають ще парочку синглів «навздогін». Альбом без синглів – катастрофа, провал, ринкове самогубство, таке собі дозволяють тільки так звані «культові» групи, певні своєї незмінної аудиторії, яка не потребує підігріву новими хітами.

Є також певні вимоги до самих хіт-синглів: навряд чи для цього підійде 10-хвилинний гітарний бойовик або 30-секундна мініатюра. Хоча, безперечно, бувають винятки. Хіт – це далеко не завжди найкраща пісня з альбому; більше того, хіт є свого роду жертвою, бо в процесі ротації неодмінно «затирається», приїдається, а в разі надмірної популярності загрожує своїм авторам статусом «One hit band».

Будь-яка спроба обминути цю систему призведе музиканта до дефолту. В результаті за повний життєвий цикл у популярної і продуктивної групи накопичується кілька десятків, а то й сотень релізів. Дискографія нормальної західної групи – довжелезний нудний перелік, у якому чисел більше, ніж букв.

Як пристосувалися східні брати

Словом, ми з'ясували, що українським музикантам, перш ніж уживати слово «сингл» у зв'язку зі своїми шедеврами, варто добре подумати. Натомість у Росії, де шоу-бізнес розвивається вище, глибше, ширше й інтенсивніше, це поняття набуло нових, незнаних у світі, суто російських аспектів.

Ой, Вань, - захоплено шепоче російська обивателька кавалерові, який щойно подарував їй збірку «Союз-27», - тут написано: «альбомы всех исполнителей, представленых на этом сборнике, вы можете приобрести в студии звукозаписи «Союз»!» І зовсім не знає, що тримає в руках не просто диск, а своєрідний полісингл.

Річ у тім, що рекординговий бізнес у Росії сильно монополізований. Ринок поділений на сфери впливу кільканадцяти великих студій звукозапису, під ногами яких визбирують крихти ще кількадесят дрібніших. Жодному західному лейблові й не снилося працювати відразу з такою кількістю «зірок», нехай навіть місцевого масштабу. Російські мегалейбли мають свої виробництва, мережі розповсюдження й реалізації, своїх дистриб'юторів у сусідніх країнах, а головне – володіють таємницями розв'язання проблеми «Прокрутіть цю пісню по радіо», яка таки гостро стоїть у Росії. Ці зухвалі монополісти, не бажаючи розмінюватись на окремі сингли для своїх підопічних, збирають їх докупи, викидаючи по десять-п'ятнадцять відразу в вигляді збірки.

На Заході до такого не додумались; якщо збірка виходить, то постфактум, і до неї включають сингли, що вже відгомоніли. Здобувати ж популярність кожен мусить окремо. Крім того, в умовах західної синглової системи така збірка радше б нашкодила.

Піпл у Росії побагатше за наш, йому можна продати не тільки життєве необхідне, а й просто цікаве. Тому тут прижився формат макси-сингла, або, якщо трошки точніше, міні-альбому (також совковий термін). Фактично, записавши кілька пісень, музиканти роблять пару реміксів (але, на відміну від наших, не самі - звертаються по платну допомогу до тямущих) і викидають «міні-альбом» на ринок; а потім, коли час прийде, продають доповнений новими піснями матеріал у вигляді повноцінного альбому. Звісно, жодних законів західної синглової системи: вихід «макси-синглу» супроводжується мас-медійною помпою, а велику частину тиражу несуть на радіо разом із грішми за ефір. Українські «сингли» – плід нерозумного запозичення з російської системи. Частина їх у Росії ж і штампується. Наші музиканти потім довго плачуться, тягаються по російських чи українських судах зі своїми контрактами, нарікаючи на нефункціональність міжнародного законодавства про інтелектуальну власність у скіфських степах. Було не любити.

Що робити?

Українським музикантам – не винаходити велосипедів, надто ж на квадратних колесах. У тій Україні, де ми живемо, синглова система не має майбутнього. Оперативно записаний, майстерно зведений повноцінний альбом завжди продаватиметься тут краще, ніж його недогризки, названі гучним іменем «сингл». Зрештою, ще досі альбоми навіть найвидатніших наших музикантів виходять кількатисячними (!) тиражами. І ці мізерні кількості цілком задовольняють попит на ринку. А самі виконавці воліють випускатися в напівпіратських компаніях з російськими чи липовими ліцензіями, бо їхня продукція розповсюджується ефективніше, ніж те, що випускають «НАК», «Нова» чи їм подібні. Які тут ще сингли?

Нещодавно дивився я центральний веб-портал національно свідомих гагаузів, якийсь там гагауз-дот-ком чи нет. Побачивши розділ «Гагаузька поп-музика», я негайно кинувся туди й відразу виявив, що ця поп-музика створена самим патріотом-вебмайстром: він обробив на сучасний штиб у якійсь комп'ютерній програмі записи гагаузьких народних пісень. Адже мусить бути в його народу хоч якась поп-музика.

Це так нагадує Україну з її хоч якимись фестивалями, хоч якимись зірками, хоч якимись музичними телеканалами, хоч якимись рокерами-реперами-рейверами. Україну, яка не зрозуміла, що пам'ятну Кобзареву пораду треба виконувати диференційовано: свого не цуратися, якщо воно цінне, а чужого навчатись, коли воно потрібне й доречне.

Отар Довженко

Готика, зачем это?

Историки искусства могут с большой точностью определить «день рождения» готического стиля и того историко-культурного феномена, что мы сегодня называем готикой – 14 июля 1140 г. Именно в этот день по инициативе аббата Сугерия начались строительные работы по обновлению хора церкви в бенедиктинском монастыре Сен-Дени (расположенном в нескольких километрах севернее Парижа). Эта церковь поистине стала вершиной художественного мастерства, гармонично объединив в себе элементы и мотивы, которые мы теперь считаем характерными признаками готики, и тем самым заложив основу для возникновения нового стиля.

Однако в известной степени парадоксом является то обстоятельство, что ни аббат Сугерий, ни другие известные и неизвестные творцы готического стиля не называли его готикой; другим парадоксом является то, что готика и готический стиль не имеют прямого отношения к готам – германскому племени или союзу племен, существовавшему в Западной Европе II – VIII вв. и сыгравшему важную роль в Великом переселении. Слово «готика» в итальянском и других европейских языках в средние века употреблялось в значении «варварский, странный, дикий». Средневековье так и не выработало единого термина для определения нового типа архитектуры, а, начиная с XV в. определение «готический» начинает употребляться ренессансными гуманистами как негативная характеристика средневековой культуры. По мнению Ж. Базена, одним из первых это слово – применительно к испорченной латыни средневековых письменных памятников – употребил в 1476 г. Лефевр д Этапль. Позже, в 1524 г. оно встречается у Гийома Бюде. «По всей видимости, первым, кто применил слово «готика» к средневековой архитектуре, был бельгийский иезуит Карол Скрибаний, охарактеризовавший построенное в 1531 году здание антверпенской биржи как «opus gothicum» (историческая хронология тогда лишь формировалась, и он не знал, что между последними готами и постройкой первого готического собора прошло не менее 300 лет).

Негативное восприятие готики ренессансными гуманистами не было чем-то случайным. Главная причина пристрастного отношения к готике, свойственного Ренессансу и более поздним эпохам, заключалась в том, что она воспринималась как символ средневековья; образцом же, на который следует ориентироваться и которым следует восхищаться, объявлялась античность. Фр. Петрарка в XIV в. и Ф. Брунеллески в XV в. резко отзывались о средневековой архитектуре как о наследии варваров77. Негативное отношение к средневековой архитектуре («maniera tedescha», т.е. «немецкая манера») выражено и в знаменитом письме Псевдо-Рафаэля римскому папе Льву X (1513-1521) о ходе строительства собора Св. Петра в Ватикане (письмо приписывалось Рафаэлю, Бальдассаре Кастильоне, Браманте, Перуцци и Леонардо да Винчи). Итальянский архитектор, художник и писатель Джорджо Вазари (1511 – 1574) писал, что стиль средневековой архитектуры, несоразмерный и дисгармоничный, был изобретен «готами, ибо после того, как были разрушены древние постройки и войны погубили и архитекторов, то оставшиеся в живых стали строить в этой манере, выводя своды на стрельчатых арках и заполняя всю Италию черт знает какими сооружениями»79. Впрочем, ассоциативная связь «средневековье – дикость, невежество, грубость» весьма устойчива, яркие примеры чему дал и XX в. Следует подчеркнуть, что третирование средневекового искусства «титанами Возрождения» - не случайность и не каприз вкуса, а результат осознания того, что новая эпоха в мировоззренческом и аксиологическом отношениях во многом диаметрально противоположна средневековью, и потому должна быть отринута, дискредитирована и высмеяна. «Готика, символизировала прошлое, против которого выступали и с которым боролись прогрессивные силы настоящего. Подобное отношение долго не давало возможности непредвзято рассматривать готическое искусство и заслоняло подлинное своеобразие и художественную цельность готического стиля».

Петр Сергеев

Субкультура готовий і масова культура: взаємодія та взаємовплив

Звинувачення у зв'язку готики та сатанізму звучать здебільшого з боку релігійних та навколорелігійних консервативних організацій, тоді як серед готових практично не зустрічаються ні сатаністи, ні дияволопоклонники. Готи «не задовольняють повністю жодному принципу і поділяють ідей сатаністів. Вони не закликають ні до вчинення гріхів, ні до тваринного задоволення пристрастей, ні до мстивості, ні до вседозволеності». Хоча багато готів цікавляться різними напрямками окультизму, явний зв'язок між субкультурою готовий і якимись релігіями не виявляється. Більше того, здебільшого готи атеїсти або агностики.

Інше з найпоширеніших звинувачень на адресу готики – пропаганда суїциду.

Готика може залучати людей з комплексами, психологічними проблемами, схильних до депресії, але немає підстав вважати, що готи роблять суїциди частіше, ніж молоді люди, що не належать до субкультур. Ймовірно, звинувачення спровоковане використанням готами символів танатофільної; проте, всі символи, запозичені готами, були реінтерпретовані субкультурою, і «танатофільська» символіка у тих субкультури готовий стає символікою переходу, ініціації, перетворення внутрішнього світу, подолання буденності і ограниченности. За спостереженнями К. Джексон, готична музика, при всій своїй похмурості, «не тільки не вкидає її шанувальників у депресію, а й надає на них позитивний вплив – покращує настрій, допомагає відчути себе впевненіше та комфортніше». Група санкт-петербурзьких соціологів і психологів, які протягом 2003 - 2009 р. вивчали суспільство готів Санкт-Петербурга, відзначала, по-перше, помітну втрату інтересу готів протягом зазначеного періоду до сатанізму (за наявності контактів з сатаністами) і, по-друге, що «суїцид не є. Раніше тема суїциду тривалий час була присутньою як одна з декларативних норм. Проте нині ця тема втратила значимість у межах субкультури».

Менш поширеним (але більш, на наш погляд, серйозним) є звинувачення готове у симпатіях до нацизму. Як і інші звинувачення, воно не базується на твердих доказах, а оперує окремими актами, вирваними із контексту, чутками, які іноді породжені прямими провокаціями. Відомо, зокрема, що солістка Siouxsie and the Banshees Сьюзі Сью в часи своєї панківської молодості демонстративно носила нацистську атрибутику. Пізніше вона пояснювала, що робила це у тому, щоб «епатувати буржуазію». Щоб захиститися від звинувачень у співчутті нацистам, Сьюзі написала

пісню «Металева листівка», присвячену художнику-антифашисту Джону
Що стосується готовий у Великобританії та США, то вони, як правило, аполітичні або симпатизують лібералам та помірним лівим; симпатії до правих, на думку Д. Брілл, для готовий нетипові. Ситуація у Росії загалом подібна. Російськими неонацистами у 2000-ті роки. були створені сайти nazi-goth.narod.ru та Right Gothic Front – «Правий Готичний Фронт», які являли собою імітацію готичних ресурсів з метою видати себе за готовий, але безуспішно. Спроби неонацистів вести свою пропаганду на готичних сайтах і форумах зустрічали або нерозуміння, або ворожість, і переважна більшість готова висловлювалася проти неонацизму (що зовсім не дивно, враховуючи описані вище цінності готовий).
Незважаючи на те, що, як було показано вище, звинувачення на адресу готові носять характер непорозумінь або інсинуацій, субкультура готовий в Росії також часто піддається суспільній критиці. У червні 2008 р. мала місце спроба заборонити її на державному рівні, коли Державна дума розглядала «Концепцію державної політики в галузі духовно-морального виховання дітей у Російській Федерації та захисту їхньої моральності». Готи в ній були прирівняні до таких агресивних субкультур, як футбольні фанати та націскінхеди. Проект викликав як обурені статті, спрямовані проти заборони субкультурної атрибутики, так і протестні акції представників субкультур.

Подібні заборони, є прямий прояв соціального страху або фобії перед прагненням молоді до інакшості, насамперед, стилістичної, за якою бачиться небезпека розвитку інших форм думки, які можуть бути потенційно небезпечні для демографічної політики, що проводиться.

Готи неагресивні стосовно себе чи оточуючим, але можуть ставати об'єктом агресії з боку обивателів, хуліганів чи агресивних молодіжних субкультур. Низка таких випадків, що сталися за кордоном, набули широкого суспільного резонансу. Так у серпні 2007 р. у м. Бейкап (графство Ланкашир) агресивно налаштована група підлітків напала на 20-річну дівчину Софі Ланкастер та її молоду людину. Вони так були сильно побиті, що молодик став інвалідом, а Софі через 13 днів померла в лікарні. Пам'яті Софі Ланкастер були присвячені дванадцятигодинний музичний марафон, в якому брали участь 10 рок- і поп-гуртів, і жовтневий фестиваль у Вітбі 2007 р. На згадку про неї було засновано кінофестиваль інноваційних та експериментальних фільмів Bacup Film Festival. Батьки та друзі Софі заснували благодійний фонд «SOPHIE» (Stamp Out Prejudice, Hatred And Intolerance Everywhere – «Позбудемося упереджень, ненависті і нетерпимості повсюдно») з метою пропаганди толерантності серед молоді.

Ганна Муров

Гурт Terra Mortuis зі Сіверщини сформувався на межі 2006–2007 років і грав у жанрі мелодійного готичного/симфонічного металу. Із самого початку вони пішли шляхом жіночого вокалу на тлі важких гітар та клавішних партій. Перший склад колективу включав вокалістку Людмилу Третяк (чистий жіночий голос), гітаристів Олександра Мишка та Станіслава Міщенка, клавішника В'ячеслава Дегтяра, басиста Антона Єрьоменка та ударника Богдана Сидоренка. Саме ця шістка залишалась основною діяльності гурту.

Terra Mortuis позиціонували себе як «мелодійний симфо-метал» (sympho melodic metal) або «мелодійний готичний метал». У їхній музиці поєднувались помірно темний ґрунт та емоційна мелодика: дві партії гітар доповнюються роллю синтезатора, що створює атмосферу, іноді нагадуючи європейські фем-метал гурти. Ці «елементи готичної романтики» підкреслювалися «повітряним» жіночим вокалом Людмили Третяк (у стилі Leaves' Eyes, Nightwish, On Thorns I Lay чи Lacrimosa) і помірно повільним або середнім темпом пісень. Промо-матеріали гурту називають Terra Mortuis українською «готик-метал», а на афішах 2009–2010 років вони приписані до «melodic metal». У власній творчості гурт неодноразово звертався до тем любові, життя та фантазії (що також зазначено в профілі Metal Archives як їхні лірико-тематичні мотиви).

Terra Mortuis випустили тільки один офіційний реліз – цифровий сингл «Open Heart» (2007). Цей міні-альбом, виданий самостійно без лейбла, містив дві композиції: «Open Heart» (3:26) і «This Strange Feel» (4:29). Запис був зроблений у студії 100% Records під керівництвом клавішника В'ячеслава Дегтяра (саме він писав музику гурту). У музичних тегах релізу зустрічаються позначки «gothic metal», «female vocals», «melodic», що підкреслює звучання групи.

Деталі диску:

Open Heart (Single, 2007) – дві пісні, мова – англійська; стиль – готичний/ мелодійний метал; лейбл – незалежний.

Terra Mortuis були активні переважно на локальній сцені Чернігова та України. Кожен з виступів проходив у гущі місцевих метал-фестивалів або великих міських концертів. Наприклад, у фестивалі «Чорний Град» Terra Mortuis поділили сцену з колегами з Чернігова (Melancholia, Rosewood, INSTAL). Terra Mortuis стали помітною постаттю у чернігівському андеграунді 2000-х. Вони часто виступали поруч зі знаковими для регіону колективами: будь то паб-метал «KRIK», пауер-металісти INSTAL або інші чернігівські гурти («Меланхолія», «Skelya» тощо). Завдяки такій активній концертній діяльності Terra Mortuis посіли своє місце в локальній метал-спільноті: їхні однодумці відзначали потужний жіночий вокал та мелодійність аранжувань, а публіка цінує атмосферну атмосферу їхніх виступів.

На початку 1990-х Одеса не була визнаним центром метал-руху – основні події розгорталися у Києві, Харкові, Донецьку. Однак саме Sarcasm став одним з перших одеських гуртів, що заявили про себе у напрямі dark scene. У місті з багатими рок-традиціями (від гумористичних бардів до панк-року) зародження готично-металевого гурту стало новаторством. Sarcasm можна вважати піонерами одеського gothic/doom metal, які надихнули появу інших локальних команд.

Гурт Sarcasm виник в 1991 році на хвилі становлення екстремальної сцени в незалежній Україні. Його засновники мали досвід у метал-андеграунді: зокрема, гітарист Олексій Попов (відомий під псевдо Der Abver) та вокаліст/гітарист Валентин Єрьоменко до того грали у одеському thrash-hardcore гурті Tartar (1989–1991). Розпад попереднього колективу та захоплення новими течіями дум-металу надихнули музикантів створити проект у стилі gothic/doom metal. До стартового складу Sarcasm увійшли: Валентин Єрьоменко (вокал, гітара), Олексій Попов (соло-гітара), Віталій Єрікалов (бас) та Сергій Краснокуцький (ударні). Ця четвірка і визначила звучання гурту на початку 90-х.

Перший демо-альбом «Horror from the Ancient Realms» було записано вже в лютому 1991 року. Сирий, але амбітний запис складався з п'яти треків, серед яких власні епічні композиції і неочікуваний кавер на Bathory – пісню "Blood Fire Death". Звернення до творчості шведської блек/треш-метал легенди засвідчило еклектичний підхід Sarcasm: гурт поєднував дум-металеву похмурість із впливами екстремального металу 80-х. Демозапис розповсюджувався обмеженим накладом на аудіокасетах шляхом трейдингу, проте здобув культове визнання в колах одеських рокерів. На ранніх концертах Sarcasm презентували матеріал з «Horror…», дивуючи публіку тяжким готичним звучанням, яке було рідкістю для Півдня України на той час. Вже на цьому етапі гурт окреслив свої тематичні обрії – тексти пісень порушували теми смерті, стародавніх проклять та екзистенційних страждань, що гармонійно поєднувалося з повільною, похмурою музикою.

Період 1992 року став поворотним у розвитку Sarcasm – гурт пережив істотні зміни

у складі, що вплинуло і на стиль. Незабаром після виходу дебютного демо вокаліст Валентин Єрьоменко залишає колектив (на жаль, у 2001 році він помер, вже не будучи учасником гурту). Щоб продовжити діяльність, до складу долучився новий фронтмен Дмитро Домаскін, який взяв на себе і вокал, і гітару. З оновленим дуетом на чолі (Попов – гітара, Домаскін – вокал/гітара) восени 1992 року Sarcasm випускають касетний EP «Cosmic Realms». Ця міні-платівка містила дві композиції – перезаписану "Horror from the Ancient Realms" та нову пісню "Happy Gloom" (що символічно можна перекласти як «Радісний морок») на стороні A, які дублювалися на стороні B. Happy Gloom продемонструвала зростаючий ухил гурту в атмосферний gothic doom: повільний ритм, меланхолійні гітарні мелодії та похмурі клавішні ефекти (останні додав сесійний учасник Юрій Єременико, що записав перкусію, звукові ефекти та бек-вокали для EP). На відміну від першого демо, де відчувався дух треш-металу, новий матеріал був більш монолітно-думовим, з акцентом на готичну атмосферу. Це був сміливий експеримент, покликаний розширити стилістичні рамки гурту, хоча і записаний у скороченому складі. На підтримку «Cosmic Realms» Sarcasm продовжували виступати у локальних клубах, вже маючи невелику, але віддану аудиторію поціновувачів «темного» металу.

Вже наприкінці 1992 року склад Sarcasm знову змінився. Дмитро Домаскін, пробувши фронтменом лише кілька місяців, покинув гурт. Його місце за мікрофоном зайняв Андрій Мельников – молодий вокаліст із глибоким потужним тембром. Прихід Мельникова остаточно утвердив нове обличчя гурту: відтепер Валентин Єрьоменко не повертався, і роль єдиного гітариста-віртуоза лишилася за Олексієм Поповим. Ненадовго у 1993 році до гурту долучався другий гітарист Роман Овчарук, аби підсилити концертне звучання. Таким чином, у 1993–1994 роках Sarcasm стабілізувалися в такому складі: Андрій Мельников – вокал, Олексій Попов – гітара, Віталій Єрікалов – бас, Сергій Краснокуцький – ударні. Ця четвірка записала найзріліші роботи гурту і активно концертувала. Саме на Мельникові як вокалісті гурт зробив ставку, адже його манера співу відповідала стилю «думняків» початку 90-х – глухий гортанний вокал на межі екстремального гроулінгу і драматичного речитативу, що надавав композиціям зловісної виразності.

У листопаді 1992, одразу після перестановок у складі, Sarcasm встигають представити нове демо «Commit Suicide». Цей демоальбом (датований листопадом 1992 р.) містив вже чотири треки та показував еволюцію гурту. До треклісту увійшли: заглавна "Commit Suicide", а також "Fear of Demise", "Ruthless Waste Away" і "Godforsaken World". Тематика пісень лишалася похмурою – страх загибелі, неминуча загибель світу – все це перегукувалося з настроями світової дум-сцени початку 90-х. Саунд «Commit Suicide» став важчим і більш цілісним: гітари Попова налаштовані на густий низький лад, ритм-секція додала у впевненості (бас Віталія Єрікалова став більш виразним у міксі, ударні Сергія Краснокуцького – різкі й розмірені). Вокал Андрія Мельникова на цьому демо вперше повністю проявив себе – від похоронного шепоту до агресивного рику, що додавало драматизму композиціям. «Commit Suicide» гурт записав і випустив власними силами (як і попередні роботи) на касетах, розповсюджуючи серед фанатів і через андеграундні дистро-канали. Цей реліз закріпив за Sarcasm репутацію одного з найбільш перспективних дум-метал гуртів українського півдня того часу.

Навесні 1994 року Sarcasm підсумували свою діяльність випуском третього демо, яке стало, на жаль, фінальним. «Deathbell Chime» (лютий 1994) – мабуть, найвідоміший реліз гурту, хоч і такий само раритетний, як попередники. До нього увійшли три композиції: заглавна "Deathbell Chime", оновлена версія пісні "Commit Suicide", а також трек "Children of the Corn". Остання пісня відсилає до відомого горору Стівена Кінга («Діти кукурудзи»), відображаючи захоплення гурту містичною літературою та кінематографом. «Deathbell Chime» продемонстрував зрілий саунд: повільні, тягучі гітарні рифи переплітаються з меланхолійними соло, клавішні партії створюють ефект присутності церковного передзвону, а вокал Андрія Мельникова звучить особливо похмуро й відчайдушно. Цей запис став лебединою піснею Sarcasm. Наклад демо був мінімальним, але копії розійшлися між колекціонерами і фанами дум-металу по всій Україні. Музиканти ж гурту невдовзі стикнулися з трагедією – у 1994 році трагічно загинув ударник Сергій Краснокуцький. Втрата друга і ключового учасника фактично поставила гурт на паузу. Після смерті Краснокуцького Sarcasm як колектив припинив активну діяльність).

Стиль Sarcasm, можна простежити цікавий шлях трансформації. Починаючи як проєкт вихідців з треш/хардкор-сцени, гурт поступово змістив акцент до повільнішого, атмосферного звучання, властивого ранньому gothic doom metal. Перші записи ще не цуралися швидкості та агресії – про це свідчить, наприклад, несподіваний кавер на Bathory у дебютному демо. Впливи Thrash і Black metal відчувалися у ритміці та деяких рифах ранніх пісень. Однак основою творчості Sarcasm завжди був дум-метал: тяжкі монолітні рифи у середньому та повільному темпі, мелодійні гітарні програші з мінорним забарвленням та похмура атмосфера безнадії. Вокал протягом еволюції гурту варіювався від гримасливого напівкричущого (у Валентина Єрьоменка, котрий поєднував трешеву манеру з думовою похмурістю), до більш глибокого екстремального вокалу Андрія Мельникова на пізніших записах. Партії Мельникова можна порівняти з вокалом гуртів на кшталт ранніх Paradise Lost чи My Dying Bride: низький надривний голос, що місцями переходить у гроул, місцями – в протяжний спів, передаючи відчай.

Сам факт існування Sarcasm у 1991–94 рр. розширив жанрові горизонти одеської сцени. Вони показали, що в Одесі можливий не лише веселий рок або хеві-метал класичного ґатунку, а й «чорна» естетика: похмурий імідж, похоронна символіка, лірика про смерть.

Наприкінці 1990-х років на півдні України з'явився гурт, який привніс у місцеву сцену похмуре мелодійне звучання готичного дум-металу. Мова про миколаївський гурт Oratorio, що став одним із перших представників цього жанру в регіоні. Незважаючи на відсутність широкої слави, історія Oratorio є показовою для українського андеґраунду кінця 90-х: це історія ентузіастів, які самотужки творили музику на стику жанрів, випускали демо-записи та альбом без підтримки лейблів і здобули культовий статус серед небагатьох поціновувачів.

Гурт Oratorio сформувався у місті Миколаїв приблизно в середині 90-х років (за різними даними, у 1996 або 1998 році). На той час миколаївська рок-сцена лише набирала обертів, і появу метал-гурту в такому специфічному стилі зустріли з цікавістю. Молоді музиканти об'єдналися навколо ідеї грати у стилі готик-дум метал – важкому повільному металі з похмурою атмосферою, меланхолійними мелодіями та елементами готичної естетики. Подібний напрям набув популярності у світі завдяки гуртам на кшталт Paradise Lost чи My Dying Bride, і Oratorio спробували перенести цю хвилю на український ґрунт. Миколаївські музиканти черпали натхнення в дум-металі та готичному рокові, додаючи клавішні для атмосферності і поєднуючи різні вокальні стилі.

Перші роки діяльності Oratorio були присвячені пошуку власного звучання та концертам на локальних майданчиках. У 1998 році гурт підготував свій перший демо-матеріал. Цей демо-запис отримав назву «Слуги Параної», що відображало тематику параноїдальних переживань і внутрішніх страхів. Запис був зроблений фактично власними силами гурту, в умовах далеких від професійних студій – як це було типово для українського андеґраунду тих років. На демо можна було почути сире, але щире звучання: повільні важкі рифи, похмурі клавішні підкладки та вокал, який змінювався від глибокого гроулінгу до відчайдушного крику.

У 1999 році Oratorio продовжили роботу над новим матеріалом і записали друге демо під англомовною назвою "Never Try to Break The Silence". Ця назва – «Ніколи не намагайся прорвати тишу» – також відбивала депресивно-філософський настрій музикантів. Другий демо-запис засвідчив творче зростання гурту: композиції стали більш цілісними, виконання впевненішим, а якість запису дещо покращилася. Обидва демо-альбоми поширювалися обмеженим накладом самвидавом – кілька магнітоальбомів (касет) серед друзів та на концертах. Широкого офіційного тиражу ці роботи не отримали, тож поза межами Миколаєва вони були практично недоступні. Тим не менш, записи обмінювалися між фанатами через мережу і особисті контакти, закладаючи підґрунтя для культового статусу гурту в андеґраундних колах.

Кульмінацією творчості Oratorio став повноформатний альбом "Abort", випущений наприкінці 1999 року. На той момент учасники гурту накопичили достатньо матеріалу і досвіду, щоб записати свій перший і єдиний альбом. "Abort" (з англійської – «Перервати», або ж у контексті – «Викидень») мав концептуальний характер, передаючи відчуття безнадії та надломлених мрій, що "не народилися". Альбом містив декілька нових треків поряд із перезаписаними піснями з демо-періоду. Звукач і басист Дмитро Соболєв значною мірою сам працював над зведенням матеріалу, використовуючи наявні на той час цифрові технології на комп'ютері. В умовах відсутності професійних студій, така DIY-естетика була вимушеною необхідністю.

Звуковий ландшафт "Abort" демонстрував суміш повільних, тяжких гітарних партій з похмурими клавішними мелодіями. Вокал на альбомі був різноплановим: основний співак виконував партії агресивним екстремальним вокалом (гроулінгом), а другий вокаліст-басист додавав більш чисті або гортанні відтінки, створюючи ефект діалогу чи хору внутрішніх демонів. Тексти пісень були як англійською, так і російською мовами, торкаючись тем самотності, психічного надлому, смерті і внутрішньої боротьби. Наприклад, композиція «Слуги Параной» із однойменного демо отримала нове життя на альбомі, шокуючи слухача моторошною лірикою про людську параною.

На жаль, як і демо-записи, альбом "Abort" не вийшов офіційно на жодному лейблі. Тираж альбому був мінімальним – кілька самописних CD-R та касет, розповсюджених учасниками гурту на концертах і через знайомих. У ті роки українські метал-гурти поза столицями майже не мали доступу до рекорд-лейблів, тож доля "Abort" була типовою: він

став раритетом, відомим хіба що завзятим колекціонерам і місцевим фанатам. Певний час після виходу "Abort" записи Oratorio циркулювали у колах меломанів через обмін MP3-файлами та любительськими збірками, проте широкий загал про цей альбом так і не дізнався.

Дискографія

• 1998 – «Слуги Параной» (демо-альбом, касета).

• 1999 – "Never Try to Break The Silence" (демо-альбом, касета).

• 1999 – "Abort" (повноформатний альбом, самвидав).

За час існування Oratorio його склад змінювався лише незначно. Ключовими учасниками були:

• Дмитро «Bomber» Соболєв – вокал, бас-гітара (фронтмен і один із засновників гурту).

• Сергій «Cerberus» Мар'ян – основний вокал (вокаліст з характерним екстремальним тембром).

• Олег Курганов – клавішні (відповідав за атмосферні аранжування).

• Андрій «Shaman» Шаманов – гітара (ведучий гітарист, залишив гурт на початку 2000-х).

• Денис Босий – гітара (приєднався після відходу Шаманова, грав у останні роки існування гурту).

• Андрій «Grisha» Грехньов – ударні (перший барабанщик, грав у складі до початку 2000-х).

• Сергій Загора – ударні (приєднався на місце Грехньова, останній барабанщик Oratorio).

Ця команда об'єднувала різних за характером, але близьких по духу людей. Соболєв, відомий під прізвиськом "Bomber", був мотором гурту – не тільки виконував роль басиста і другого вокаліста, а й брав участь у звукорежисурі та організаційних питаннях. Вокаліст "Cerberus" (Сергій Мар'ян)

запам'ятався публіці потужним низьким голосом і демонічною сценічною персоною. Гітарист "Shaman" (Андрій Шаманов) привніс у музику східноєвропейський мелодизм у рифах, а після його виходу естафету гітарних партій перебрав молодший музикант Денис Босий. Клавішник Олег Курганов додавав готичної симфонічності звучанню – його партії органу та синтезаторних струнних стали невід'ємною частиною атмосфери Oratorio. Ритмічний фундамент гурту закладав барабанщик Андрій "Grisha" Грехньов, якого згодом змінив Сергій Загора, підтримуючи повільні марші дум-металу потужними ударними акцентами.

Хоча студійні записи Oratorio розповсюджувалися мало, наживо гурт здобув певне визнання на локальному рівні. Миколаїв наприкінці 90-х – початку 2000-х мав активний рок-клуб, де регулярно проводилися концерти місцевих команд. Oratorio були постійними учасниками таких заходів: вони виступали в невеликих клубах, на студентських вечірках та тематичних вечорах важкої музики. Гурт привертав увагу своєю незвично похмурою стилістикою: на тлі більш поширених у регіоні напрямів (як-от класичний хеві-метал чи панк-рок) готик-дум від Oratorio вирізнявся театральністю і глибиною звучання.

Одним із найпам'ятніших виступів став фестиваль "Рок-Юг 2001" (тобто «Рок-Південь 2001»), великий рок-зліт у Миколаєві, що відбувся в червні 2001 року. Oratorio виступили на першому дні фестивалю серед інших місцевих колективів – поряд з гуртами "Чёрная Роза", "Ноосфера", "Scream", "Пуля" тощо. Для молодого гурту це була нагода показати себе ширшій аудиторії рок-шанувальників Півдня України. Незважаючи на негоду та виступ на відкритому майданчику яхт-клубу, музиканти Oratorio віддалися на сцені сповна: повільні, важкі композиції лунали надвечірнім Дніпро-Бузьким лиманом, викликаючи у публіки то задумливість, то схвальні вигуки. За підсумками "Рок-Юг 2001" Oratorio не здобули призових місць (той фестиваль більше відзначив гурти інших жанрів), проте сам факт участі поряд із знаними в регіоні командами додав гурту авторитету.

Після 2001 року активність Oratorio поступово згасала. На початку 2000-х років відбулися зміни у складі: гітарист Андрій "Shaman" Шаманов остаточно залишив гурт, а незабаром сцену покинув і вокаліст Сергій "Cerberus" Мар'ян. Без ключових учасників продовжувати було важко, і близько 2003–2004 років проект Oratorio фактично припинив існування.

Деякі колишні учасники Oratorio невдовзі проявили себе в інших музичних проектах. Вокаліст Cerberus та гітарист Shamanov разом приєдналися до нового гурту під назвою "Історії Сахара" – цей проект продовжив експериментувати з готично-експериментальним роком, і в ньому вони реалізували свої творчі ідеї після Oratorio. Гітарист Денис Босий створив власний гурт AppleSin, що репетирував у Миколаївському кораблебудівному інституті і грав вже іншу музику (ближчу до альтернативного металу) на локальних концертах. Дмитро Соболєв (Bomber), басист Oratorio, залишився активним у музичному середовищі як звукорежисер: він займався студійною роботою і допомагав зведенню записів іншим місцевим гуртам. Таким чином, спадщина Oratorio продовжила жити через творчість її учасників у інших формах.

Гурт Anima Legit сформувався у Львові 2008 року й представляв напрям gothic/doom metal. Учасники гурту (Дмитро Двохрошев – бас, Василь Комаричин – барабани, Сергій Владарський і Юрій Прокоп – гітари, Сергій Волоцей – клавішні, Оксана Добус – вокал) зберігали цей склад з самого початку до моменту розпаду. Музика Anima Legit орієнтувалася на поєднання важких, тягучих думових рифів з мелодичною гітарою та атмосферними клавішами, а тематика лірики охоплювала любов, життя, смерть і природу. У 2010 році гурт записав демо-альбом на самовиданні (касету), що став першою публічною роботою Anima Legit. До нього увійшли дві композиції: інструментальна "Anthem" та пісня «Запалене Листя» з українським вокалом. "Anthem" розкривала епічно-поетичний характер звучання гурту, а «Запалене Листя» — мрійливість і меланхолійність лірики з темою природи та змін. Місце Anima Legit у львівській сцені цих років можна охарактеризувати як «свідома спроба розвити готично-думову традицію в українській музиці» – однак без ширших публічних відгуків і медійного резонансу.

Чуттєвий жіночий вокал у поєднанні з похмурою атмосферою нагадує подібні проекти європейської scene того часу, але з україномовними елементами («Запалене Листя» співалося українською).

ETERNAL OCEANIDES

Наприкінці дев'яностих Чернігів не виглядав містом, з якого мала вирости gothic-doom команда з всеукраїнським гастрольним бекґраундом. Але саме тут, восени 1997 року, у переддень Хелловіну, народився гурт, що зумів перетворити локальну темряву на сценову мову — Nocturnal Dominium.

Гурт виник на стику двох різних світів: doom-формації Necromancy та brutal death-команди Welsewool. Ініціаторами об'єднання стали вокаліст Андрій Горболь і гітарист Антон Каплін. До них приєдналися клавішник Сергій Міщенко (Necromancy) та басист Welsewool Віктор Сеньков, який у новому проєкті сів за ударні. Трохи згодом склад доповнив другий гітарист Дмитро Зарицький — і так оформився перший склад Nocturnal Dominium.

Початково гурт планував грати death metal, але реальність швидко внесла корективи. Повільні темпи, мелодійні структури і, головне, клавіші поступово змістили музику в бік мелодичного doom metal з яскраво вираженою атмосферою. Саме клавішник Сергій Міщенко став головним композитором гурту, тоді як всі аранжування доводилися до завершеного вигляду колективно. За тексти відповідав Андрій Горболь — його лірика формувала похмурий, але не театральний світ гурту.

Перший концерт 9 травня 1998 року в Чернігові став для Nocturnal Dominium справжнім хрещенням. На одній сцені з Sauron (black metal), Tilt (hardcore) і ніжинським Advent (thrash) гурт відіграв перед аудиторією близько 500 людей — і був прийнятий «на ура». Але ейфорія тривала недовго: майже одразу після виступу з колективу був відрахований Антон Каплін — за несерьозне ставлення до репетицій і загального курсу гурту.

Цей момент став першим серйозним випробуванням, але не зламав команду. Навпаки — вона швидко зібралася, відіграла ще один концерт із місцевими гуртами і взялася за запис дебютного демо.

Наприкінці літа склад розширився: до гурту приєднався басист Олексій Михайлов та вокалістка Інна. Саме цим складом було записано дебютне демо Kingdom of Gloom, яке згодом вийшло на касеті через київський лейбл Moon Records — важливий крок для андерграундної команди з Чернігова.

Після релізу Nocturnal Dominium різко активізували концертну діяльність. Гурт виступав з Gods Tower, Te Deum, Mental Demise, Bloody Harvest, Via Dolorosa, Infineon, Mourning Palace та іншими, поступово закріплюючи за собою репутацію стабільної dark-doom команди з сильним живим сетом. Концерти проходили при повній

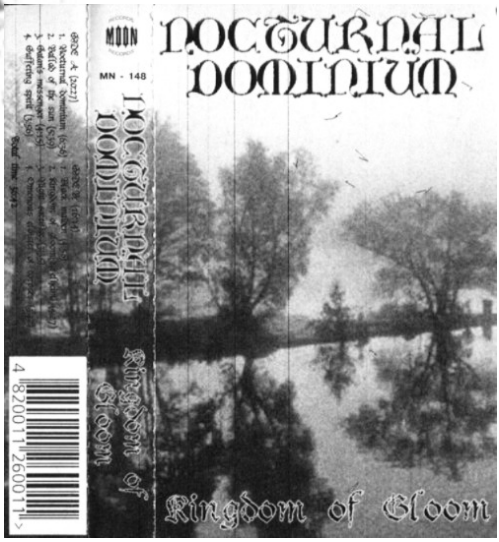

підтримці публіки — гурт явно знайшов свою аудиторію.

Але сцена початку 2000-х була жорсткою до стабільності. До літа 2000 року від початкового складу залишилися лише Горболь і Сеньков (останній згодом пішов у Natural Spirit). Для запису нового матеріалу був зібраний новий склад: гітарист Ярослав (Natural Spirit) і вокалістка Юля.

Саме цим складом було записано другий альбом Reunion. Проблема в тому, що він так і не був виданий: незавершене зведення, постійні ремонти студії, а згодом — переїзд звукорежисера до Києва разом із майстром. Альбом завис у статусі «існує, але недоступний», ставши одним із тих міфів, якими живе андерграунд.

Після періоду затишшя Андрій Горболь у 2002 році вирішив зібрати повністю новий склад. До гурту увійшли молоді чернігівські музиканти:

Андрій Галамага (гітара), Олег Фесюн (гітара), Дмитро Теребун (бас), Олександр Воробйов (клавіші), Петро Хапілін (ударні). Більшість з них навчалися у музичному училищі, і це відчувалося в технічному рівні нового матеріалу.

Оновлений Nocturnal Dominium стартував концертом у Чернігові з нагоди п'ятиріччя гурту, а згодом відіграв у Києві з Nokturnal Mortum, Unerase та Сокирою Перуна, отримавши позитивні відгуки. Новий матеріал планувався важчим і жорсткішим, із записом, запланованим на весну 2004 року.

Чергові кадрові зміни знову перекроїли склад: гурт залишили гітарист і барабанщик, пішов і клавішник Воробйов (вступ до консерваторії). Nocturnal Dominium продовжив існування у форматі ядра з сесійними музикантами, активно концертуючи.

Гурт мав за плечима десятки концертів і спільні виступи з Master, Gods Tower, Nokturnal Mortum, Inferno, Witch Hunter, Conquest, Flying, Asgard, Crystal Sword, Offertorium та багатьма іншими українськими командами.

Дискографія

- Kingdom of Gloom — демо, касета (Moon Records)
- Reunion — альбом (в процессі)

Інтерв'ю з Andrew (Nocturnal Dominium) з вокалістом гурту:

DIYclab: Що записано на сьогоднішній день і як просуваєте матеріал? Є контракти з лейблами?
Andrew: Зараз записано десь 90% альбому. Лишилося доробити клавішні партії, бас і зробити нормальне зведення. Якщо чесно — ми вже самі втомилися від цієї тяганини. Все триває вже більше трьох років. То фінансів немає, то студія ремонтується, то ще якась хрінь. Через це жодних контактів з лейблами не ведемо — соромно щось недороблене показувати.

DIYclab: Що впливає на ваше звучання? Є конкретні гурти чи, може, книги?
Andrew: Та слухаємо багато чого, але з кожного беремо по чуть-чуть. Впливають і Malmsteen, Dream Theater, Kreator, Slayer, і Symphony X, Amorphis, Therion. Чернігів на музику напряму не тисне, хоча ми любимо своє місто і пишаємося, що саме тут народилися.

DIYclab: Як самі визначаєте свій стиль?
Andrew: Складно це. Не беремося чітко називати. Це щось на межі gothic, doom, dark metal. Хоча що воно точно — слухачам судити.

DIYclab: Якою мовою пишете тексти?
Andrew: Спочатку — на російській. Потім уже перекладаємо на англійську.

DIYclab: Є орієнтири серед «великих» гуртів?
Andrew: Ні, прямо ні на кого не рівняємось. Робимо, як відчуваємо.

DIYclab: Як поділені ролі в гурті?
Andrew: Я — вокал і менеджмент. Музику пишуть в основному гітаристи і клавішник, але всі щось додають. Лірика — моя зона відповідальності.

DIYclab: Що означає назва гурту? Звідки вона взялася?
Andrew: Побачив у якійсь книжці. Здається, називалась «Сношение человека с Дьяволом», видана у 1901-му. Дуже раджу — класна, темна штука. Nocturnal Dominium — це про «перевагу ночі й темряви над світом».

DIYclab: Як ставитеся до комерціалізації в музиці? Наприклад, коли група грає попсу заради прибутку.
Andrew: Це особиста справа кожного. Але на металі в Україні не заробиш. Якщо б хотіли — могли б піти в попсу, наш рівень дозволяє. Але не хочемо. Ми граємо те, що нам самим по кайфу. А гроші — на стороні.

Пізній зимовий вечір у харківському рок-клубі «Жара». У залі напівтемрява, що прорізається лише червоними відблисками софітів. На сцені гурт Ex Animo – п'ятеро музикантів, сконцентрованих і зосереджених. З динаміків лунають важкі гітарні рифи та мелодійні клавішні пасажі; повітря пронизує глибокий гроул гітариста Андрія Лунька і чистий проникливий вокал вокалістки Юлії Жукової. Публіка – декілька десятків готів і металістів – завмерла у чарівному балансі краси та брутальності. Раптом гурт переходить до кульмінації пісні: Жукова тягне високу ноту, її голос злітає під склепіння клубу, у той час як Лунько ритмічно ричить у мікрофон. Ця дуетна вокальна партія – ніби втілення стилю «beauty and the beast», що став візитівкою Ex Animo останніми роками. Зал вибухає оплесками. Хтось з фанів у перших рядах здіймає руки, інші мовчки кивають головами в такт – кожен проживає музику «ex animo», тобто «від душі» (латинська назва гурту перекладається саме як «від серця, щиро») на повну.

Цей концерт – частина сольного шоу київського гурту Delia, яке 12 лютого 2010 року зібрало у «Жарі» квіт харківської готичної сцени. Ex Animo цього вечора грають роль своєрідних хедлайнерів місцевого андерграунду: поруч із ними на афіші значаться колеги по жанру – харківські гурти Mortalium та Despectus, а також гості зі столиці – сама Delia. Для Ex Animo це один із важливих виступів на підтримку свіжовиданого EP «Soulglass». І хоча їхнє ім'я ще не відоме широкому загалу, у вузьких колах українських дум-металістів воно вже промовисте. На локальних форумах шанувальники передчувають появу гурту: «Такі групи пропускати не можна! Приїду за будь-яких обставин», – пише один із фанів напередодні концерту. Цей ажіотаж виправданий – Ex Animo за останні роки стали чи не головною надією східноукраїнської дум-готик сцени, гуртом, що поєднав європейський саунд з харківським

Історія Ex Animo розпочалася на початку 2000-х у Харкові – місті, відомому своєю екстремальною метал-сценою ще з 90-х. На контрасті з блек-металевим андеграундом (Харків подарував світові культові Nokturnal Mortum та інших брутальних героїв) двоє молодих музикантів – Андрій Лунько та Віктор Котляров – мріяли про дещо інше. Натхненні європейською метал-сценою, вони вирішили створити власну музику, не замикаючись в рамках одного стилю і будучи відкритими до експериментів. Такий підхід був сміливим для тогочасного українського металу, де жанрова ортодоксальність часто переважала над пошуком нового. Лунько і Котляров обрали назву Ex Animo – «від душі», що символізувала щирість їхніх намірів і емоційність музики.

Спершу Ex Animo існував як суто студійний проєкт. Удвох Лунько (клавішні, гітари, вокал) та Котляров (гітара, бас, програмування ударних) творили композиції, надихаючись різними відгалуженнями важкої музики – від дум і дез-металу до готичного металу. Результатом цієї творчої хімії став дебютний альбом «Solitary», власноруч записаний і виданий у 2004 році. На «Solitary» гармонійно переплелися елементи doom, death та gothic metal. Похмурі гітарні рифи і повільний темп відсилають до класичного дум-металу, у вокальних партіях Лунька відчувається дезовий надрив, а клавішні оркестровки і меланхолійні мелодії додають готичної атмосфери. Альбом відкривається інструментальним треком «Frozen Thoughts», що задає задумливо-мрійливий настрій, а далі занурює слухача у чергування тяжких і ліричних моментів. Наприклад, пісня «Alone» триває понад

9 хвилин і нагадує невеличку симфонію скорботи: від повільного акустичного вступу до грандіозного кульмінаційного фіналу з безнадійним криком душі. Усього платівка містила дев'ять композицій, що разом створили майже 46 хвилин похмурої епічної музики. Для запису ударних Котляров застосував драм-машину, але це не применшує цінності «Solitary»: навпаки, дещо штучний ритм-секція надає альбому особливої олдової чарівності, ніби відсилаючи до готичних гуртів 90-х, що теж нерідко використовували семпли.

Альбом «Solitary» вийшов без підтримки лейблу, самостійно, невеликим накладом. У 2004 році українська метал-сцена тільки починала активно освоювати інтернет, тож промоція альбому йшла здебільшого через «сарафанне радіо» між

фанатами та обмежені можливості онлайн-платформ. Проте у вузьких колах платівку помітили: слухачі, втомлені від засилля ню-металу та альтернативи, були раді знайти щось з класичного думового звучання. «Solitary» став приємною несподіванкою – від молодого гурту не чекали настільки зрілої роботи. В рецензіях на форумах відзначали жанрове різноманіття диску та щирість, з якою він зроблений. «Коли слухаєш Solitary, важко повірити, що це записано в Україні двома людьми практично в домашніх умовах», – ділилися враженнями фанати на локальних сайтах. Музика Ex Animo дійсно вирізнялася тим, що виходила за рамки одного напрямку, і в цьому була її родзинка. Але водночас записи не давали відповіді на питання: а як це все виглядатиме наживо? Чи зможе гурт, народжений у студії, вийти на сцену?

Після випуску «Solitary» Лунько та Котляров зрозуміли, що досягли межі можливого у форматі студійного проєкту. Наступний логічний крок – повноцінний гурт і живі виступи. У 2005–2006 роках Ex Animo почали пошук музикантів для концертного складу. Потрібні були ударник, басист, клавішник, а головне – вокалістка. Річ у тім, що нові пісні, які Лунько з Котляровим писали після «Solitary», ставали мелодійнішими і, за їхнім задумом, потребували жіночого вокалу. На хвилі популярності гуртів типу Nightwish, Tristania чи Within Temptation, які поєднували оперний жіночий спів і важке гітарне звучання, Ex Animo теж вирішили спробувати формулу «краса і чудовисько» у своїй творчості. Знайти вокалістку для метал-гурту у Харкові середини 2000-х було нелегко – сцена ще не так рясніла «female fronted» колективами, як пізніше. Та зрештою кандидатура знайшлася, і вже у 2006-му оновлений Ex Animo був готовий заявити про себе зі сцени.

Перший концерт гурту відбувся того ж 2006 року у харківському клубі «Fort» – культовому місці для місцевих рокерів. Маленький підвальний зал «Форту» бачив свого часу чимало легендарних андеграундних шоу, тож для Ex Animo його сцена стала справжнім бойовим хрещенням. На дебютному виступі був представлений «новий» Ex Animo: до Лунька (гітара, вокал) та Котлярова (гітара) приєдналися живий ударник і бас-гітарист, а головною родзинкою стала вокалістка Анна, чий потужний голос контрастував з екстремальними вокалізаціями Лунька. Як згадують очевидці, перший же вихід на сцену пройшов успішно: харківська публіка прийняла новачків тепло. Музика Ex Animo наживо перетворилася – важкі гітари звучали щільніше, клавіші (які тепер наживо виконувала запрошена сесійна клавішниця) створювали похмуру

симфонічність, а дуетний спів надав композиціям драматичності. Пісні з «Solitary» отримали друге життя: наприклад, композиція «Night Flower» зіграна дуетом чоловічого гроулу та жіночого вокалу засяяла новими гранями, хоч у записі її виконував лише Лунько. Цей експеримент показав – гурт знайшов свою формулу звучання, балансуючи на межі стриманого готичного думу і більш помпезного готик-металу.

Після того вечора у «Форті» Ex Animo вже не були просто студійним проєктом – це був концертний гурт, готовий долучитися до великої метал-сцени. У наступні роки колектив активно виступав у рідному Харкові та інших містах Сходу і Півдня України. Географія концертів розширилася до Кривого Рогу, Дніпропетровська (нині Дніпро) та інших міст, де була своя метал-спільнота. Виступи Ex Animo часто відбувалися в рамках локальних фестивалів і сейшенів, що збирали гурти схожого напрямку. Так, уже 9 грудня 2006 року харків'яни поїхали до Кривого Рогу, аби зіграти на фестивалі в клубі «База», де того вечора також виступали київський готик-дум гурт I Miss My Death і харківський проект Apparent Distinctions. Для молодої формації такий виїзд став першим серйозним досвідом: нова публіка, нові контакти, перші фанати за межами рідного міста. У 2007–2008 роках Ex Animo продовжували виступати на розігріві у закордонних імен та поряд з українськими командами. Зокрема, 29 листопада 2008-го вони взяли участь у великому тематичному концерті в рідному Харкові, який став фінальною частиною міні-туру Way Of Blind Tour 2008. Разом з Ex Animo на сцену клубу «Форт» того дня вийшли кропивницька Mizantropia, полтавська За Гранью, київська Mysterya, а хедлайнерами туру були гості з Росії – гурт Little Dead Bertha. Подія привернула увагу фанів дум-металу з усієї країни: для багатьох було приємним відкриттям, що в Україні сформувалася потужна хвиля молодих готик-дум гуртів, готових заявити про себе. Ex Animo, як представники харківської сцени, почувалися на рівних поряд із колегами: їхня музика звучала цілісно і впевнено, а присутність жіночого вокалу давала конкурентну перевагу – в той час далеко не кожен вітчизняний дум-метал колектив міг цим похвалитися.

Живі виступи дозволили Ex Animo поступово збільшувати фан-базу. У перших рядах на їхніх концертах можна було побачити знайомі обличчя – людей, які приходили раз

по раз, приводячи з собою друзів. Після сету музиканти нерідко спілкувалися з публікою, ділилися планами, роздавали саморобні демо-диски чи просто дякували за підтримку. Атмосфера навколо гурту складалася майже сімейна: Ex Animo були своїми у тусовці східноукраїнських готів і думстерів. При цьому, що цікаво, гурт співав англійською мовою – як і більшість їхніх жанрових колег. Тексти Ex Animo занурені в типову для дум-металу тематику смутку, самотності, роздумів про життя і смерть. Назви пісень говорять самі за себе: «Ashen Fields» («Попільні поля»), «Cemetery of Life» («Цвинтар життя»), «Lightless Region» («Край без світла») тощо. Меланхолія і екзистенційні мотиви – все це лягало на благодатний ґрунт у середовищі слухачів, які знаходили в музиці гурту відгук власним переживанням.

2008 рік став для Ex Animo роком великих змін. Після кількох успішних концертних сезонів гурт несподівано покинула вокалістка Анна. Точні причини її відходу публічно не розголошувалися – можливо, далися взнаки творчі розбіжності чи особисті обставини. Як би там не було, навесні 2008-го колектив залишився без головного голосу. Цей удар міг би вибити гурт із колії, але музиканти відреагували оперативно: уже невдовзі місце перед мікрофоном зайняла нова співачка – Юлія Жукова. Юлія, на кілька років молодша за своїх колег, влилася в гурт зі свіжим ентузіазмом. Її вокал був дещо іншим – можливо, більш академічно поставленим, з чистим тембром і широким діапазоном. Пісні Ex Animo з Жуковою зазвучали ще більш мелодійно, місцями – майже симфонічно. Якщо перша вокалістка мала манеру співу ближчу до готичного року, то Юлія привнесла нотки оперності, ближчі до Nightwish чи Epica. Самі музиканти характеризували стиль нових пісень як суміш dark metal та мелодійного дум-металу – і голос Жукової чудово втілював цю формулу.

Втім, пертурбації на цьому не скінчилися. Наприкінці 2008 року Ex Animo зіштовхнулися ще з одним випробуванням: колектив покинув барабанщик Іван Жила, який був із гуртом від самого початку концертної діяльності. Втрата ударника – завжди болюча точка для метал-гурту, адже знайти хорошого драмера непросто. На щастя, харківська сцена виявилася багатою на таланти. Ледве оговтавшись від новорічних свят, Ex Animo на початку січня 2009 розмістили оголошення: «Гурт EX ANIMO шукає ударника». У повідомленні коротко пояснювалося, що попередній барабанщик пішов, а новий потрібен для продовження

роботи над свіжим матеріалом. «Стиль – щось типу мелодійного готик/дум металу з жіночим вокалом + трохи чоловічого», – уточнював автор оголошення про музичний напрям гурту. Вимоги до кандидатів були перераховані без церемоній: від володіння інструментом на пристойному рівні і «адекватності» до готовності присвячувати достатньо часу репетиціям. Фактично, гурт взяв коротку паузу, сфокусувавшись на студійній роботі й оновленні складу.

Хоч які суворі виглядали вимоги в оголошенні, заміну Івану Жилі знайшли доволі швидко. Вакантне місце за ударною установкою посів Сергій Макаров – молодий і енергійний барабанщик, якому теж імпонувала музика Ex Animo. З його приходом гурт зібрався в повному складі і відновив репетиції. Нові пісні вже вимальовувалися, Юлія утвердилася як фронтвумен, і Ex Animo в оновленому вигляді готувалися заявити про себе вдруге.

2010 рік став для Ex Animo поворотним. Після років роботи над новим матеріалом гурт нарешті презентував світу свіжий реліз – міні-альбом «Soulglass». Цей EP, виданий власним коштом, ознаменував початок нового розділу в історії гурту і багато в чому сформував стилістику майбутніх композицій. Для Ex Animo «Soulglass» був першим студійним записом із жіночим вокалом, а отже – своєрідним тестом, як сприйме публіка їхнє еволюціонуване звучання.

До міні-альбому увійшло кілька треків, написаних переважно протягом 2007–2009 років. Серед них – пісня «Spring Covered With Snow» («Весна, вкрита снігом»), що вразила слухачів незвично світлою як для Ex Animo атмосферою: мелодійні гітарні програші і майже романтичний приспів показали вміння гурту виходити за рамки суто похмурого звучання. Натомість композиція «Scream of Silence» навпаки занурювала у глибокий трагізм – повільний темп, тягучі клавішні і чергування відчайдушних криків та ніжного співу Жукової створювали ефект справжнього драматичного дуету. Заголовковий трек «Soulglass» підсумовував концепцію релізу: темна, але мелодійна музика, в якій відображалося «темне скляне» сховище душі – крихке і міцне водночас. У текстах пісень відчувався вплив символізму та готичної поезії: образи зламаних дзеркал, зимових пейзажів, тіней минулого перегукувалися з мотивами першого альбому, але подані більш зріло і метафорично. Звук запису теж вирізнявся кращою якістю – все-таки за шість років з часів «Solitary» технології просунулися, та й досвіду в музикантів побільшало.

«Soulglass» отримав схвальну оцінку від локальної спільноти. Фани українського думу сприйняли EP як знак того, що Ex Animo вийшли на новий рівень. Поява жіночого вокалу додала

гурту потенціалу і відразу окреслила його серед інших: Ex Animo остаточно перейшли з категорії «просто дум-метал» у розряд «dark melodic metal», як самі визначали свій стиль. Цей реліз фактично заклав основу фірмового почерку Ex Animo на майбутнє. Недарма у прес-релізах підкреслювалося: «перший запис з жіночим вокалом став для Ex Animo початком нової глави і сформував стиль гурту».

На підтримку «Soulglass» Ex Animo активізували концертну діяльність. Протягом 2010 року вони зіграли низку шоу, зокрема той самий виступ у «Жарі» разом із Delia та Mortalium у лютому, про який згадано на початку статті. Харківські фанати нарешті почули наживо нові пісні, що до того існували лише у студійних записах. Враження були сильними: багато хто відзначав, що гурт помітно виріс у професійному плані. Юлія Жукова на сцені почувалася впевнено – за два роки в колективі вона стала справжньою фронтвумен, здатною і голосом вразити, і енергетикою зарядити зал. Андрій Лунько, окрім гітарних партій, тепер відповідав і за чоловічий екстрим-вокал, і ця роль давалася йому якнайкраще. Здається, концепція «краса і чудовисько», про яку колись мріяли засновники гурту, втілилася повною мірою. Ритм-секція – басист Євген Павлов та ударник Сергій Макаров – створили потужний кістяк звучання, додаючи драйву навіть у повільних композиціях. Гітарні гармонії Лунька і Котлярова стали складнішими і технічнішими, але не втратили душевності. Словом, Ex Animo дозріли як колектив і були готові заявити про себе ширшій аудиторії.

Зараз Ex Animo залишаються явищем андеграундним, але впливовим у своїй ніші. Вони – частина другої хвилі українського дум-металу, яка зросла на ґрунті, підготовленому піонерами жанру початку 2000-х. На одному полюсі цієї сцени – тяжкі і похмурі гурти типу Mournful Gust чи Mental Torment, на іншому –

більш мелодійні, готичні формації з жіночим вокалом. Ex Animo вдалося балансувати десь посередині. Їх часто ставлять в одну компанію з київськими Mourning Jesus чи Inner Maze, одеськими Somnolent чи вже згаданими Mizantropia. Проте харків'яни мають свою виразну індивідуальність. Можливо, секрет саме в тій творчій свободі, яку Лунько і Котляров заклали у фундамент гурту від самого початку: не боятися експериментувати і не гнатися за чистотою жанру. Від думу вони взяли щирість емоцій і тяжкість саунду, від готик-металу – романтичну меланхолію і театральність, від мелодік-дезу – енергію і техніку. У підсумку вийшов dark metal у кращому сенсі цього слова, темний метал, який апелює і до розуму, і до почуттів слухача.

Наразі дискографія Ex Animo налічує один повноформатний альбом і один EP: «Solitary» (2004) та «Soulglass» (2010). Але музиканти не збираються зупинятися на досягнутому. Ще у 2009-му, коли вони шукали ударника, гурт активно працював над піснями для наступного альбому. Через різні обставини – технічні труднощі, зміни складу – запис довелося відкласти, але матеріал нікуди не зник. Навпаки, з виходом «Soulglass» Ex Animo отримали новий стимул завершити роботу над другим лонгплеєм. Хочеться вірити, що чекати його залишилося недовго.

Перефразовуючи назву однієї з нових пісень гурту – «Shattered Universe» («Розбитий всесвіт») – можна сказати, що Ex Animo нині ніби збирають уламки свого музичного всесвіту, щоб створити щось грандіозне і цілісне. Їхній стиль вже оформився, склад стабілізувався: Андрій Лунько (вокал, гітара), Віктор Котляров

(гітара), Юлія Жукова (вокал), Євген Павлов (бас) і Сергій Макаров (ударні) – п'ятірка, що виплавилася у горнилі останніх нелегких років. Попереду – нові вершини. Чи вдасться Ex Animo підкорити європейську сцену або принаймні вийти з андеграунду на національний рівень? Поки що це відкрите питання. Але одне можна сказати точно: цей харківський гурт робить музику ex animo – від душі і щиро. А значить, у них є те головне, що відрізняє справжнє мистецтво від кон'юнктурного продукту. І слухач, який бодай раз відчув мурашки під час їхнього виступу у тісному клубі, підтвердить – щирість б'є сильніше за найважчі рифи. Ex Animo пройшли довгий шлях від домашньої студії до концертних майданчиків, і 2010-й може стати для них роком прориву. Якщо темрява і меланхолія мають серце, то воно б'ється в ритмі харківського дум-металу, і ім'я йому – Ex Animo.

My Forgotten God – проєкт незвичайний тим, що від самого початку зводився майже на двох людях. Засновник Румит (справжнє ім'я – Тимур Митюков) відповідає за авторство, грає на гітарах і клавішах, а також запрограмував усі ударні на демозаписі. Окрім того, Румит виконав і частину вокальних партій (переважно гроул-голосом). Його напарниця Анна «Анетт» Єфіменко внесла у музику свою ліричну нотку: вона записала мелодійні чисті вокальні лінії. У такому двовладному форматі гурт і проіснував у перші роки – фактично це була студійна пара, що писала музику й експериментувала з поєднанням важких дум-рифів та готичних мелодій. Слова пісень, як зазначено в офіційних описах, охоплюють теми кохання, втрат, природи і суму.

Протягом 2005–2008 роках гурт активно працював у студії. Публічної інформації про концертні виступи цього періоду майже немає, тому можна припустити, що My Forgotten God насамперед орієнтувалися на створення матеріалу. Саме у цих умовах формувався їхній звуковий почерк: повільні темпи та густі гітарні гармонії, витягнуті аранжування з драм-машиною замість живого барабанщика, а також емоційно насичене переплетення чоловічого й жіночого вокалу. Відчутна тяжкість думу пом'якшувалася романтичними клавішними фрагментами, що видавалися на тлі холодних гітарних рифів. Як писав один із оглядачів, до демозапису 2009 року увагу привернув саме "інструментальний шар" My Forgotten God: мелодії гурту «сподівано перевершують якість вокалу, але загальна композиція альбому – на рівні». Водночас прихильники зауважують щирість стилю – навіть із мінімумом

учасників музика звучить довершено і щиро.

Перший і поки єдиний реліз гурту вийшов 21 червня 2009 року на незалежному українському лейблі Satanarsa Records. Формально це був демозапис *«My Forgotten God»*, випущений на Pro CD-R (лімітований наклад 300 копій). На платівці – шість треків загальною тривалістю 31 хвилина 19 секунд. Список композицій демонструє довгі, рухливі твори: поміж них титульна "My Forgotten God" (6:54), "My Dying Love" (6:49), "Oldness" (7:25) і ще декілька дороблених мініатюр. Вступний та заключний треки (англомовні "Intro" і "Outro") підкреслюють концептуальність запису. Тексти цих пісень пройняті мотивами втрати і ностальгії: натяки на завершення літа у "Summer Is Gone", на згасання кохання в "My Dying Love" та на відчуття старіння в "Oldness" створюють єдину похмуру картину. Музично альбом суцільно перебуває у меланхолійних тональностях і часто чергує акустичні мелодії з важкими дум-арпеджіо. Загалом звучання віддалено нагадує готично-епічну поетику 90-х, але з помітно кращою якістю запису – результат старань Румита та Анни в домашній студії.

Цікаво, що демо швидко привернуло увагу локальної сцени. Як відзначає оглядач із інтернет-видання Global Metal Apocalypse, реліз «спровокував депресивне збурення» серед українських дум-металістів. Інакше кажучи, платівка викликала справжній резонанс: захоплені фанати здіймали дискусії про нетипово струнке звучання гурту, а частина критиків хвалила атмосферність "музичного полотна" на фоні скромного вокального рівня. Говорячи сучасною термінологією, демо показало, що My Forgotten God мають усі шанси стати довготерміновим явищем у своєму жанрі: вони показали себе «доброю знахідкою для шанувальників дум-металу» навіть попри окремі недоліки в вокалі.

My Forgotten God не поспішали випускати новий матеріал — весь 2010 рік гурт продовжував жити у студії, шліфуючи музику і, можливо, готуючи концертний склад. Звуково гурт тяжіє до темного думу з готичним забарвленням: довгі повільні пульсації, мінорні акорди, плавні гітарні мелодії. При цьому пісні My Forgotten God позбавлені зайвого монотонного нудьгування — у них трапляються стрімкі прискорення та емоційні дуети вокалістів. Аннетт додає трекам чуттєвості, її голос часто ллється широкими стрічками над містичними клавішними партіями, тоді як Румит забезпечує грубе «чорне тло»: електрогітари та зловісний гроул час від часу прорізають загальний серпанок звуку. Такий підхід порівну поєднує мелодику та агресію, тож музика гурту залишається сумною й одночасно достатньо важкою для жанру.

За відсутності студійних гостей партії клавіш виконав сам Румит (забезпечуючи святкову, майже неокласичну атмосферу), а ударні будувалися за допомогою драм-машини. Ця дисципліна ударних дала «My Forgotten God» певну механістичну регулярність, що посилює відчуття кам'яної урочистості. Водночас це вимагає від слухача терпіння: повільні темпи підкреслюють, що кожна нота тут

відлунює довго. Самі ж треки написано у виваженій структурі: довгі переходи, неочікувані кульмінації (наприклад, «My Forgotten God» раптом виростає у приспіві з хоровими гітарними шарами) — усе це говорить про бажання авторів зробити музику не «скачкою ритмів», а суцільною подорожжю.

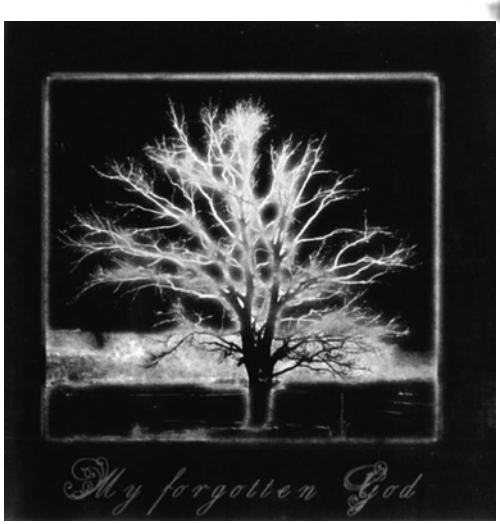

Конкретніше про пісні: «My Forgotten God» задає ключову тему – тут сповідається «забутий бог» як метафора самотнього серця. У «My Dying Love» (6:49) романтична мелодія гітари співзвучна зі словами про похмуре прощання з коханою. «Summer Is Gone» (5:07) малює сумний літній пейзаж: легкі акустичні проходи в інтродукції переходять у щемкий приспів про те, що тепле сонце зникло. Найдовша «Oldness» (7:25) звучить як музична поема про старіння — вона поступово нарощує інструментальний розвиток і завершується рефреном: мовляв, старість невідворотна. Амбівалентність світлих та темних тони відчутна й у вступі/фіналі альбому (Intro і Outro): ці короткі композиції зв'язують весь запис у єдину циклограму скорботних образів.

Незважаючи на скромність портфоліо, My Forgotten God уже заклали свою аутентичну нішу у дум/гот сцені України. Вони виділяються саме уповільненим темпом та драматургією меланхолії. Їх музика знаходить відгомін у слухачів, які цінують атмосферу і тексти про людські почуття. Нині My Forgotten God залишаються анонімним, але шанованим явищем. Вони не прагнуть блискучої слави чи мейнстріму: демонстративні елементи і реклама їм чужі. Замість цього гурт концентрується на внутрішньому відчутті музики – власне словом "від душі" і описують свою творчість учасники. За роки гуртової роботи Румит і Анна буквально витворили темне дзеркало власних емоцій, і воно чітко відображається у кожній ноті демо. Їхній особливий внесок у локальний doom-готик – це готовність не чинити компромісів, граючи саме ту музику, яку відчувають.